NEWYDDION MAWR
oddiwrth y Ser,

NEU

ALMANACC

Am y Flwyddyn } Y Byd, 5644.
o oedran } Crist, 1695.

Ac amryw o Athrawiaethau Cyfleus ynddo.

Yn dangos;

1 Gair Duw at y Gofidus, neu gysur i'r claf.
2 Edifeirwch oferddyn, yn ddeg o benhillion.
3 Y ffigurau rhifyddiaeth, o un i ddeg cant o filoedd.
4 Y nodau Cyffredinol am y Flwyddyn.
5 Dechreu, a diwedd y Tympau cyfraith.
6 Y Diffygiadau a fyddant ar yr Haul a'r Lleuad.
7 Meddwl a deunydd nodau a Geiriau Sywedyddiaeth.
8 Cyffredinol farnedigaeth am y flwyddyn.
9 Esponiad dalennau'r misoedd, a'u deunydd.
10 Dyddiau'r misoedd yn ffigurau.
11 Dyddiau'r wythnos yn gyflawn eiriau.
12 Y Dyddiau gwylion, a'r dyddiau hynod.
13 Symmudiad yr Arwyddion yn y Corph, *etc.*
14 Codiad, a machludiad yr Haul bob dydd.
15 Newid, llawnlloned, a chwarteri'r Lleuad.
16 Sywedyddol farnedigaeth am y misoedd.
17 Newidiad y Tywydd yn gywiraf ag a galler.
Ac amryw o bethau eraill ymheuthyn.

Yr unfed arbymtheg, O Wneuthuriad
THOMAS JONES.

AT Y DARLLENNYDD.

Y Cymry Anwyl,

T*Rwŷ fawr drugaredd yr Hôll Alluog Dduw, Rwi etto yn ym-symmud a'r wŷneb y ddaiar; ac (i dduw y bo'r diolch) yn Lawer jachach y Leni nac oeddwn y llynedd; Etto nid wif iachach chwaith; Os bydda bŷw i ysgrifennu attoch y flwŷddŷn nessaf, gobeithio a gallaf yno roddi i chwi gyfrif o'm Cyflawn iachâad; ac o'r holl ddoluriau a ymgyfarfodasant ymof ar unwaith; ac yno ni bŷdd yr ddol gammech fy mod Cybŷdd yn Glâf. Gallaf ddywedŷd gyda'r Salmŷdd.* Dâ ŷw i mi fy nghystuddio, fel a dyscwn dy ddeddfau. Cyn fy nghystuddio yr oeddwn yn Cyfeiliorni, *Psal.* 119. 67, 71. Gwŷn ei fŷd y dŷn a Geryddo Duw; am hynnŷ na ddiystyra gerŷdd yr Hôll Alluog, *Job* 5. 7. Fy mâb (medd *Solomon*) na ddirmyga gerŷdd yr Arglwŷdd ac na flina ar ei gospedigaeth éf; canys y néb a fyddo Duw yn ei garu, efe a'i Ceryddâ megis a ceryddo Tâd ei fâb a fo amwŷl ganddo, *Diarebion*, 3. 11, 12. Yr wifi (*medd Duw*) yn argyoeddi, yn Ceryddu y Sawl yr wŷf yn ei garu, am hynnŷ bydde Duwiolserch gennit, ac edifarhâ, *Datcuddiad*, 3. 19. Fy mâb (*medd* St. *Paul*) na ddirmyga gerŷdd yr Arglwŷdd, ac na ddigalona pan i'th argyoedder ganddo; Canŷs y mâb y mae yr Arglwŷdd yn ei garu, y mae yn ei geryddu; ac yn fflangellu pób mâb a dderbynnio éf. Os goddefwch gerŷdd, y mae Duw yn ymddwŷn tuagattoch megis tuagat feibion; Canŷs pa fâb sŷdd yr hwn nid ŷw ei dâd yn ei geryddu. Etto os heb gerŷdd yr ydŷch (o'r hwn y mae pawb yn gyfranog) yno plant ordderch ydŷch ac nid gwir feibion. Heblaw hynnŷ ni a gawsom dadau Cnawdol i'n ceryddu, ac ni a'u parchasom; Onid llawer gwed-eiddiach i ni berchi ein Tâd ysprydol a bŷw yn dragywŷdd? Ein Tâdau Cnawdol dros ychydig ddyddiau a'n ceryddent fel y gwelent hwŷ yn dda, ond ein Tâd nefol er llesâd i ni a'n Cerydda fel e byddon gyfranogion o'i sancteiddrwŷdd éf. Etto ni weli un cerŷdd dros yr amser presennol yn hyfrŷd, ond yn anhyfrŷd; ond gwedi hynnŷ y mae yn rhoi heddychol ffrwŷth cyfiawnder i rhai sŷ wedi eu cynefino agéf; o herwŷdd pabam Cyfodwch i fynu y dwŷlo a Laesasant, a'r Gliniau a ymollyngasant. *Hebreaid y* 12. *bennod, ar adnodau,* 5, 6, 7, 9, 10, 11, 12.

Caerodor, Mai. 7. 1694. *Thomas Jones*

Gwrandewch ar fy 'nghyffes, a'm hanes o hŷd ;
Dŷn wŷf na wnaeth gyngor nag ordor o'm Bŷd :
Ond dilŷn Tafarne a ffeirie 'n rhŷ ffest ;
A bwrw'n rhŷ arw fy 'nghwrw 'n fy 'nghest.
2. Mi 'fŷm gŷnt yn hwsmon dá dirion di drîst,
A chani rai fyllte ynghyre fy 'nghist :
Yn Cael parchedigaeth iawn helaeth yn hîr,
A chariad gan fonedd un agwedd yn wir.
3. Dros enŷd mi 'amhwŷlles gollynges yn llawn,
Oddiwrth y ffordd hono i gilio 'n gwit iawn ;
Lle Cawni 'ngwenheithio, a'm ffrostio 'n ddŷn ffrî,
Am hynnŷ Duw madde fy meie i mi.
4. Digio fy mhrynwr, rhŷw gyflwr rhŷ gerth,
Heb gadw i'm fyhunan nac arian na'u gwerth ;
Gwanhau fy nghorph hefŷd, un ffunŷd yn ffôl ;
A cholli fy nghredid oer ofid or-ôl.
5. Os gwâg fŷdd y bogced, mae 'r dynged yn dóst,
Mi gawn fôd fy hunan o'r pentan i'r post ;
Os gwŷddis fôd arian yn llydan i'm llaw ;
Cwrw a chymdeithion ddau ddigon a ddaw.
6. Os awn dros y llestri neu feddwi yn y fan ;
Wrth yfed Cwppaned a'i lloned yn 'llan ;
Rhŷw goegen na wŷdde ddâ oddiwrth ddrŵg,
A fedre fy ngwatwar yn gynnar mewn gŵg.
7 Os siarad (a merched) di niwed a wnawn ;
Attebbion anweddus yfgornus a Gawn ?
Heb feddu dwŷ geiniog pób ffriiog yn ffrî,
A'i gwele 'n rhŷ uchel i'mafel a mi.
8. Yn enw 'r goruchaf mi a beidiaf am bâr,
Er mwŷn fy chymdeithion, a'r dynnion a 'm Câr ;
Mi 'âf at fy nhâd etto i geifio 'n ddi gás,
Ei ffafor, a'i 'mgeledd, a'i Rinwedd, a'i Râs.
9. Rwi 'n gweled yn eglur drwŷ 'r fcrythŷr i gŷd,
Y madde i'r annuwiol a geifio mewn Prŷd ;
A throi o bechadur ei natur yn ôl,
Oddiwrth ei ddrŵg fuchedd oedd ffiedd a ffôl.
10. *Nebuchodonosor* a nefodd at Dduw
Oedd mewn anllywodraeth, a bariaeth yn bŷw, *Daniel*, 5.
Newidiodd ei galon er maint oedd ei wangc ;
Yn Ceifio difrodi, a llofci 'r Tri llangc.

Yſpyſiad yr holl Ffigurau yn y llyfr hwn, a mwy.

1 Un
2 Dau
3 Tri
4 Pedwar
5 Pumb
6 Chwech
7 Saith
8 Wŷth
9 Naw
10 Dêg
11 Unarddeg
12 Deuddeg
13 Triarddeg
14 Pedwararddeg
15 Pymtheg
16 Unarbymtheg
17 Dauarbymtheg
18 Triarbymtheg
19 Pedwar arbymtheg
20 Ugain
21 Unarugain
22 Dauarugain
23 Triarugain
24 Pedwararugain
25 Pumparugain
26 Chwecharugain
27 Saitharugain
28 Wŷtharugain
29 Nawarugain
30 Degarugain
31 Unarddegarugain
32 Deuddegarugain
33 Triarddegarugain
34 Pedwararddeg arugain
35 Pymthegarugain.
36 Unarbymtheg arugain
37 Dauarbymtheg arugain
38 Triarbymtheg arugain
39 Pedwararbymtheg arugain
40 Deugain
41 Un a deugain
42 Dau a deugain
43 Trî a deugain
44 Pedwar a deugain
45 Pump a deugain
46 Chwêch a deugain
47 Saith a deugain
48 Wŷth a deugain
49 Naw a deugain
50 Dêg a deugain
51 Unarddég a deugain
52 Deuddeg a deugain
53 Triarddég a deugain
54 Pedwararddeg a deugain
55 Pymtheg a deugain
56 Unarbymtheg a deugain
57 Dauarbymtheg a deugain
58 Trîarbymtheg a deugain
59 Pedwar arbymtheg a deugain
60 Trî ugain
62 Trî ugain, a dau
73 Trî ugain, a thriarddêg
84 Pedwar ugain, a phedwar
97 Cant onid trî
100 Cant
110 Cant, a dêg
120 Cant ag ugain
230 Dau cant a degarugain
450 Pedwar cant, a hanner
600 Chwe-chant
860 Wŷth gant, a thri ugain
1000 Mil
1760 Mil, ſaith gant, a thriugain
10000 Myrdd, neu dég mil
100000 Rhiallu, neu can mil
1000000 Buna, neu dég can mil.

Y nodau Cyffredinol, am y Flwŷddŷn 1695.	Y Prif neu'r euraid Rifedi, ŷw.	5
	Y Serrit, neu'r Epact, ŷw.	25
	Llythyren y Sul ŷw.	F

Dechreu, a Diwedd y Tympau Cyfraith, yn Llundain *yn y flwŷddŷn, 1695.*

Tymp Elian sŷ 'n dechreu *Jonawr* 23. Diwêddu *Chwefror.* 12
Tymp y Pasc sŷn 'n dechreu *Ebrill* 10. diweddu *Mai y 6* dŷdd.
Tymp y Drindod sŷn dechreu *Mai* 24. diweddu *Mehefin* 12.
Tymp Mihangel, dechreu *Hydref* 23. diweddu *Tachwedd* 28.

Y Diffygiadau yn y Flwyddyn, 1695.

Y Diffŷg cyntaf a fŷdd ar y Lleuad, y 18 dŷdd o fai, ynghylch dég y boreu; ni welir mono yma, gan fod y lleuad dan y ddaiar.

Yr Ail diffŷg a fŷdd ar yr Haul; y dŷdd cyntaf o fihefin, ynghŷlch 5 o'r prŷdnawn, ni bŷdd hwnnw ond go fychan, a gellir gweled pêth o hono ynghymru os bŷdd yr Awyr yn ddi gymmylau.

Y Trydŷdd a fŷdd ar y Lleuad, y 10 dŷdd o dachwedd, ynghŷlch 8 or nos, ni bŷdd hwnnw ond bychan; os bŷdd yr Awŷr yn Eglur ceir ei weled ynghymru.

Y pedwaredd (ar diweddaf y Leni) a fŷdd ar yr Haul, y 26 dŷdd o *Dachwedd*, ynghŷlch saith y boreu, ni bŷdd hwnnw ond bychan, ac ni welir mono gyda ni o blegid ei fod cŷn codi Haul.

Meddwl a Deunydd y nodau, a'r geiriau Sywedyddiaeth yn y llyfr hwn.

I. *Yn gyntaf am y Planedau.*

PAn greodd Duw y Bŷd, efe a wnaeth yr haul ar Lleuad, a 5. o fêr gwibiog eraill (a elwir Planedau. 2 *Brenhinoedd*, 5) ac a'u gosododd yn y ffurfafen. *Genesis*, 1 14, *etc.*

2. Gelwir y planedau yn fêr gwibiog, am eu bób bób amser yn ymsymŷd o'r naill fan i'r llall; yr haul ar lleuad a symŷdant bób amser yr unffordd neu Rhag eu blaen; y 5 planedau eraill a symŷdant yn amla yr un ffordd ar haul, a hynnŷ a elwir Rhagflaenawl chwimiad y planedau: Weithiau symŷdant yn wrthwŷnebol ir haul, a hynnŷ a elwir gwrthrediad y planedau

Yspysiad yr holl Ffigurau yn y llyfr hwn, a mwy.

1 Un	39 Pedwararbymtheg arugain
2 Dau	40 Deugain
3 Tri	41 Un a deugain
4 Pedwar	42 Dau a deugain
5 Pumb	43 Trî a deugain
6 Chwech	44 Pedwar a deugain
7 Saith	45 Pump a deugain
8 Wŷth	46 Chwêch a deugain
9 Naw	47 Saith a deugain
10 Dêg	48 Wŷth a deugain
11 Unarddeg	49 Naw a deugain
12 Deuddeg	50 Dêg a deugain
13 Triarddeg	51 Unarddég a deugain
14 Pedwararddeg	52 Deuddeg a deugain
15 Pymtheg	53 Triarddég a deugain
16 Unarbymtheg	54 Pedwararddeg a deugain
17 Dauarbymtheg	55 Pymtheg a deugain
18 Triarbymtheg	56 Unarbymtheg a deugain
19 Pedwar arbymtheg	57 Dauarbymtheg a deugain
20 Ugain	58 Trîarbymtheg a deugain
21 Unarugain	59 Pedwar arbymtheg a deugain
22 Dauarugain	60 Trî ugain
23 Triarugain	62 Trî ugain, a dau
24 Pedwararugain	73 Trî ugain, a thriarddêg
25 Pumparugain	84 Pedwar ugain, a phedwar
26 Chwecharugain	97 Cant onid trî
27 Saitharugain	100 Cant
28 Wŷtharugain	110 Cant, a dêg
29 Nawarugain	120 Cant ag ugain
30 Degarugain	230 Dau cant a degarugain
31 Unarddegarugain	450 Pedwar cant, a hanner
32 Deuddegarugain	600 Chwe-chant
33 Triarddegarugain	860 Wŷth gant, a thri ugain
34 Pedwararddeg arugain	1000 Mil
35 Pymthegarugain.	1760 Mil, saith gant, a thriugain
36 Unarbymtheg arugain	10000 Mŷrdd, neu dég mil
37 Dauarbymtheg arugain	100000 Rhiallu, neu can mil
38 Triarbymtheg arugain	1000000 Buna, neu dég can mil.

Y nodau Cyffredinol, am y Flwŷddŷn 1695.	Y Príf neu'r euraid Rifodi, ŷw.	5
	Y Serrit, neu'r Epact, ŷw.	25
	Llythyren y Súl ŷw.	F

Dechreu, a Diwedd y Tympau Cyfraith, yn Llundain *yn y flwŷddŷn,* 1695.

Tymp Elian sŷ 'n dechreu *Jonawr* 23. Diweddu *Chwefror.* 12
Tymp y Pasc sŷn 'n dechreu *Ebrill* 10. diweddu *Mai y* 6 dŷdd.
Tymp y Drindod sŷn dechreu *Mai* 24. diweddu *Mehefin* 12.
Tymp Mihangel, dechreu *Hydref* 23. diweddu *Tachwedd* 28.

Y Diffygiadau yn y Flwyddyn, 1695.

Y Diffŷg cyntaf a fŷdd ar y Lleuad, y 18 dŷdd o fai, ynghylch dêg y boreu; ni welir mono yma, gan fod y lleuad dan y ddaiar.

Yr Ail diffŷg a fŷdd ar yr Haul; y dŷdd cyntaf o fihefin, ynghŷlch 5 o'r prŷdnawn, ni bŷdd hwnnw ond go fychan, a gellir gweled pêth o hono ynghymru os bŷdd yr Awyr yn ddi gymmylau.

Y Trydŷdd a fŷdd ar y Lleuad, y 10 dŷdd o dachwedd, ynghŷlch 8 or nos, ni bŷdd hwnnw ond bychan; os bŷdd yr Awŷr yn Eglur ceir ei weled ynghymru.

Y pedwaredd (ar diweddaf y Leni) a fŷdd ar yr Haul, y 26 dŷdd o *Dachwedd*, ynghŷlch saith y boreu, ni bŷdd hwnnw ond bŷchan, ac ni welir mono gyda ni o blegid ei fôd cŷn codi Haul.

Meddwl a Deunydd y nodau, a'r geiriau Sywedyddiaeth yn y llyfr hwn.

I. *Yn gyntaf am y Planedau.*

PAn greodd Duw y Bŷd, efe a wnaeth yr haul ar Lleuad, a 5. o fêr gwibiog eraill (a elwir Planedau. 2 *Brenhinoedd*, 3 5) ac a'u gosododd yn y ffurfafen. *Genesis*, 1 14, *etc.*

2. Gelwir y planedau yn fêr gwibiog, am eu bôb bôb amser yn ymsymŷd o'r naill fan i'r llall; yr haul ar lleuad a symŷdant bôb amser yr unffordd neu Rhag eu blaen; y 5 planedau eraill a symŷdant yn amla yr un ffordd ar haul, a hynnŷ a elwir Rhagflaenawl chwimiad y planedau: Weithiau symŷdant yn wrthwŷnebol ir haul, a hynnŷ a elwir gwrthrediad y planedau

3 Y planedau hefŷd a nodir, ac a elwir (yn gymraeg) fel a ganlŷn, ☉ Haul, ☽ Lleuad, ♂ Mawrth, ☿ Mercher, ♃ Jou ♀ Gwener, ♄ Sadwrn

4. O herwŷdd fôd pób un o'r planedau yn Arglwŷddiaethu, sef yn Rheoli rhŷw ddŷdd a'u gilŷdd o'r wŷthnos; Am hynnŷ gelwîr póbplaned yr un henw a'r dŷdd a fô dan ei Llyfodraeth; ac fellu y dyddiau a Gawsant eu henwau oddiwrth y planedau.

5. I brifio fôd y fêr (dan dduw) yn Llyfodraethu 'r Bŷd, Darllennwch, *Genesis*, 1 18. *Barnwŷr*, 5 20. *Job*, 38 31. *Baruch*, 6 60.

6 Y planedau ♄ a ♂ fŷdd ddrŵg eu natur; ac am hynnŷ gelwir hwŷnt planedau ailwgaidd. Y planedau ♃ a ♀ fŷdd ddâ eu natur; ac am hynnŷ gelwir hwŷnt planedau Tegwaidd. Y planedau ☉ ☽ a ☿ fŷdd Ryfymol eu natur, ac am hynnŷ ni wnânt (mewn ffordd fywedyddiaeth) na llawer o ddâ, na llawer o ddrŵg; a pheth bynnag a ddigwŷddo o'u herwŷdd, ni pheru ond amser bŷrr

II. *Am yr Arwyddion.*

1. Y Rhan hwnnw or wŷbren lle y mae yr haul ar Lleuad, (a'r planedau eraill) yn ymfymmŷd ynddo a elwir cŷlch y planedau

2 Cŷlch y planedau a Ranwŷd yn 12 o rannau cyffredinol, a rhannau hynnŷ a elwir Arwŷddion.

3 Pôb un o'r Arwŷddion hynnŷ a Ranwŷd drachefen yn 30 o rannau cyffredinol, a rhannau hynnŷ a elwir graddau.

4 Pôb un or graddau hynnŷ a ranwŷd drachefen yn 60 o rannau cyffredinol, a rhannau hynnŷ a elwir mynudiau

5 Pôb un o'r mynudiau hynnŷ a Ranywŷd drachefen yn 60 o rannau cyffredinol, a rhannau hynny a elwir Eiliaid

6 Cyfrififf rhai mae un or eiliadau hynnŷ, fŷ gymesurol i filltir fuseredig ar y ddaiar, neu 1760 o Lathenni, o dair Troedfedd bôb llathen

7 Yr Arwŷddion (a foniais am danŷnt uchod) a nodir, ac a henwir (yn gymraeg) fel hŷn. ♈ Hwrdd, ♉ Tarw, ♊ Gefeillion, ♋ crangc, ♌ Llew, ♍ Morwŷn, ♎ Mantol, ♏ sarph, ♐ faethŷdd, ♑ Gafr, ♒ Defewr, ♓ Pŷfc

8 Yr achos paham a rhoddwŷd yr henwau hynnŷ ar yr Arwŷddion

-ŷddion, ŷw. O blegŷd i'r hên ſywedŷddion gŷnt graffu yn yr Arwŷddion hynnŷ, dyrrau o ſêr, a'u Goſodiad megis lluniau yr ynifeiliaid a'r creaduniaid a henwais uchod: *S*êf yn y Rhan hwnw o'r wŷbren a elwir Arwŷdd yr hwrdd, canffoddaſant dwr o ſêr a'u goſodiad megis llun Hwrdd. Yn y Rhan hwnw o'r wŷbren a elwir arwŷdd y Tarw, yſpiaſant dwr o ſêr megis llun Tarw, ac yn y Rhan a elwir gafr, Twr megis llun gafr; ac fellu am y lleill oll mewn Trefn

III. *Am y Tremiadau.*

1 PAn fo'r planedau (wrth ymſymmŷd o'r manbwŷgilidd) yn hŷn a hŷn o bellter a henwaf iſod oddiwrth eu gilŷdd; cyfrifir eu bôd mewn golygiad y naill i'r llall; ac wrth hynnŷ yn rhoddi natur a chryfder y naill i'r llall: A hynnŷ a elwir Tremiadau 'r planedau

2 Mae pump mâth o dremiadau ymhlith y planedau, a'r Tremiadau hynnŷ a nodir, ac a elwir (yn gymraeg) fel hŷn: ☌ Cyſwllt, ⚹ Chweran, □ Pedrogledd, △ Trifliad, ☍ *C*yferbynniad.

3 *P*an fo dwŷ o'r planedau yn yr un Arwŷdd, ac yn yr un Grâdd o'r arwŷdd, cyfrifir eu bôd mewn cyſwllt, a nodir hynnŷ fel hŷn ☌

4 *P*an fo dwŷ or planedau o fewn hŷd dau o'r arwŷddion iw gilŷdd, (hynnŷ ŷw un o chweched ran cŷlch y planedau) cyfrifir eu bôd mewn chweran dremiad, a nodir hynnŷ fel hŷn ⚹

5 *P*an fo dwŷ o'r planedau o fewn hŷd Trî o'r Arwŷddion iw gilŷdd (hynnŷ ŷw un o bedwaredd ran cŷlch y pladedau) cyfrifir eu bôd mewn pedrogledd dremiad iw gilŷdd, a nodir hynnŷ fel hŷn □

6 *P*an fo dwŷ o'r planedau o fewn hŷd pedwar o'r Arwŷddion iw gilŷdd (hynnŷ ŷw un o drydŷdd Ran cŷlch y planedau) cyfrifir eu bôd mewn Trifliad dremiad iw gilŷdd, a nodir hynnŷ fel hŷn △

7 pan fo dwŷ o'r planedau o fewn hŷd chwech o'r Arwŷddion iw gilŷdd, (hynnŷ iw hanner cŷlch y planedau(ſef ar gyfer eu gilŷdd, neu cymhelled ac y gallont fôd oddiwrth eu gilŷdd, fel ag y bo'r naill yn codi yn y dwŷrain, pan fo 'r llall yn machludo yn y Gorllewŷn; dywedir eu bôd mewn cyferbynniad dremmiad, a nodir hynnŷ fel hŷn, ☍

IV.

IV. *Am y Tri nodau.*

1 HEblaw 'r planedau ar Arwyddion, i mae Tri o nodau eraill, a gwneir deunydd o honynt ynghelfyddyd sywedyddiaeth; a'r nodau hynny a nodir, ac a elwir yn (Gymraeg) fel hyn, ☊ pen y ddraig, ☋ cynffon y ddraig, ⊕ Lwcran

2 Nid yw pen y ddraig, a chynffon y ddraig, ddim arall ond y mannau hynny o'r wybren lle bo'r haul ar lleuad yn cael eu diffygiadau ynddynt; a'r mannau hynny a nodir fel hyn, ☊ ☋

3 Nid yw y Lwcran, ond rhyw nôd a ddyfeisiodd yr hên sywedyddion gynt, i gyflawni'r gelfyddyd; ar nod hwn a geisir wrth bellter y Lleuad oddiwrth yr haul; ac a'i, nodir fel hyn, ⊕

V. *Am yr Addurnau.*

1 NID yw addurnau ddim arall ond y ffigyrau mawrion a fo yn cynwys ynddynt y 12 *Arwyddion*, ar 7 blanedau, a'r 3 nodau eraill

2 Yr addurnau hynny a osodir mewn *Almanaccau*, (ac mewn llyfrau sywedyddiaeth eraill) i farnu wrthynt y pethau a ddisgwilier wrth gwrs y planedau

3 Ni waeth pa un ai crynnion, ai hirion, ai pedwar onglog a fo 'r addurnau hynny, am y bont wedi eu Rhannu yn 12 o Rannau

4 Y 12 o Rannau a fô ym mhob addurn, a elwir Tai yr addurn; ar Tai hynny a elwir yn gyffredinol dan enw, y cyntaf, yr ail: y Trydydd; y pedwaredd, y pumed, y chweched: y seithfed; yr wythfed; y nawfed; y degfed; yr unfed ar ddég; a'r deuddegfed

5 Am y bo llê ir arwyddion a'r planedau, a'r 3 nodau eraill yn y drefn a digwyddont mewn *Addurn*, nid rhaid eu dai yr *Addurn* mor bed bob un or un faint: yn enwedig pan wneler yr *Addurnau* gynhwysaf ag a galler, eisieu ehengach Llê iw gosod

VI. *Am dai y Planedau.*

1 OBlegyd fod pob un o'r planedau mewn mwy gwrym a chryfder yn y naill arwydd nac yn y llall, sef pan fo planed mewn arwydd o'i natur ei hun, cyfrifir ei bod yn ei Thy ei hun, ac yn gryfach yr amser hwnnw na phan fo hi

mewn

mewn arwŷdd a fo gwrthwŷnebol o natur iddi

2 Tŷ yr Haul ŷw ♌ : Tŷ y Lleuad ŷw ♋ : Tai *Mawrth* ŷw ♈ a ♏ : Tai ☿ ŷw ♊ a ♍ : Tai ♃ ŷw ♐ a ♓ : Tai ♀ ŷw ♎ a ♉ : Tai ♄ ŷw ♒ a ♑.

3 pa dŷ bynnag o'r *Addurn* a digwŷddo ♌ ynddo, cyfrifir fod yr haul yn arglwŷddiaethu y Tŷ hwnnw o'r addurn. *A* pha dŷ bynnag a digwŷddo ♋ ynddo, cyfrifir fod y Lleuad yn arglwŷddesu y Tŷ hwnnw; a pha le bynnag a digwŷdd yr arwŷddion ♈ a ♏ mewn addurn, cyfrifir fod y blaned Mawrth yn arglwŷdd o'r mannau neu'r Tai hynnŷ o'r addurn: ac fellu am y planedau erail oll yn yr un drefn

Yr achos paham y Rhoddir y nodau ar lawr yn lle 'r cyflawn eiriau (am henwau'r arwŷddion a'r planedau, *etc.*) ŷw er mwŷn fod y nodau yn cymerŷd llai o le na'r geiriau

Nid ar feder dysgu i chwi sywedyddiaeth a gyrais yr athrawiath fer hon attoch; ond er dysgu i chwi ddŷall *Almanaccau*, ac os gwelwch yn ddá gymerŷd ychydig boen i ddysgu dŷall yr ychydig bethau hŷn, bŷdd difyrrach genŷch ddarllain fy *Almanac* y leni a blynyddoedd eraill

*A*n aml y cewch yn fy *Almanaccau* eiriau dieithrol; heblaw y rhain a yspysais i chwi ymma

---

Esponiad dalennau 'r misoedd, a'u defnydd.

Y Flwŷddŷn a ranwŷd yn 12 o fisoedd, ac i bob mis o honŷnt i mae dau du dalen yn perthŷn; ar tu dalen cyntaf o'r ddau (neu'r nesaf at y llaw aswŷf) a ranwŷd yn saith o golofnau neu resau

1 Y golofn gyntaf (neu nesaf at y llaw aswŷf) sŷ 'n dangos dyddiau'r mis, yn eglur ffigurau

2 Yr ail golofn sŷ 'n dangos dyddiau 'r wŷthnos yn gyflawn eiriau; ac lle y caffoch fwŷ na henw'r dŷdd yn y golofn hono, darllenwch gyferbŷn a hynnŷ yn y drydedd golofn, ac yno cewch feddwl y peth, (megis yn hŷn o esamplau) gyferbŷn ar 13 dŷdd o *Jonawr*, ar ol y gair sul, gwelwch, y; 1 yn yr un golofn; a chyferbŷn a hynnŷ yn y drydedd golofn gwelwch, gwedir ystwŷll; hynnŷ sŷ 'n dangos i chwi mae'r

13 dŷdd o *Jonawr* y Leni ŷw 'r ſul cyntaf ar ol yr yſtwŷll. *A* chyferbŷn ar 3 dŷdd o *chwefror* ar ol y gair ſul cewch yr' ŷn yr un goloſn; ac yn y drydedd goloſn gyferbŷn a hynnŷ Cewch y gair ynŷd: hynnŷ ſy 'n dangos i chwi mae 'r. 3 dŷdd o fis *Chwefror* y Leni ŷw Sul yr ynŷd

3 Y drydedd goloſn ſŷ 'n dangos y dyddiau gwŷlion, ar dyddiau hynod; y dyddiau gwŷlion a brintwŷd a llythyrennau duach a mwŷ na'r lleill, fel a gwelwch gyferbŷn a'r 1. 6 ar 25 o ddyddiau *Jonawr* Lythyrennau duon mawr, yn dangos i chwi fod dŷdd Calan, a dŷdd yſtwŷll, a Dŷdd *Paul*, neu Troead St *Paul*, yn orchymmŷnedig iw cadw yn wŷlion. Ond am y dyddiau hynod, y rhain a oſodais i Lenwi 'r drydŷdd goloſn ymhôb mîs, mwŷaf achos a wnaeth i mi eu rhoddi ar lawr ŷw er mwŷn llenwi 'r papur, o blegid fod rhai yn chwanog i wrwgnach pan welont lanherchi noethion yn fy llyfrau; ond mae yn hôff gan rai yn y wlâd goſio wrthŷnt y prŷd a daw eu gwŷlmabſanctau; oblegid y ſul neſaf ar ol dŷdd y ſanct a cadwir y gwŷlmabſanct ymhlwŷf yr eglwŷs a fo o'r un enw ar ſanct hwnnw. Pan fo mwŷ nag un or dyddiau hynod hynnŷ yn perthŷn i'r un dŷdd or mîs, nid ellais yma oſod ond un o honŷn gyferbŷn ar dŷdd y bont yn perthŷn iddo, goſodais y lleill mewn manau eraill yn yr un goloſn, gan oſod wrth eu Troed y Ffigurau a fo yn arwŷddo y dŷdd o'r mîs a berthyno iddŷnt; megîs yn hyn o eſamplau. Gyferbŷn ar 8 dŷd o *Jonawr* yn y drydedd goloſn gwelwch 13 Erbin: a chyferbŷn a'r 9 dŷdd yn yr un goloſn gwelwch 13 Cydeŷrn; a chyferbŷn ar 11 dŷdd gwelwch 13 Saeran, yn dangos i chwi fod pôd un or tri ſeinctiau hynnŷ yn perthŷn ir 13 dŷdd o fis *Jonawr.*

Drachefen, gyferbŷn ar 9 dŷdd o *Ebrill*, gwelwch (yn y drydedd goloſn) Croeshoelwŷd Criſt, yn dangos i chwi fod dŷdd gwener y croglith ar y nawfed dŷdd o *Ebrill* y flwŷddŷn a croeshoelwŷd Criſt. A chyferbŷn ar 11 dŷdd o Ebrill gwelwch ail gyfodiad Criſt, yn dangos fôd ſul y *Paſc* y flwŷddŷn y croes-hoelwŷd Criſt, ar yr 11 dŷdd o Ebrill.

4. Y bedwaredd goloſn ſŷ 'n dangos ſymmudiad yr Arwŷddion ynghorph dŷn ac anifail, y Ffigurau ſŷ 'n dangos yr awr or dŷdd yr eiff yr arwŷdd or naill aulod i'r llall. B ſŷ 'n

'n arwŷddo boreu, N. sŷ 'n arwŷddo nôs, neu brŷdnawn. Megis yn hŷn o esamplau, gyferbŷn ar 3 dŷdd o Jonawr gwelwch yn y bedwaredd golofn 10 B ac yn canlŷn hynnŷ, gliniau a garrau, yn dangos i chwi fôd yr arwŷdd y Trydŷdd dŷdd o Jonawr ar ddég ar y Glóch y boreu yn dyfod i'r Gliniau ar garrau; ac yn aros yno hŷd ddég y boreu y pumed dŷdd; ar y cyfrŷw amser mae yr arwŷdd drachefen yn ymado ar gliniau ar garau, ac yn myned i'r coesau, ac yn Tarrio yn y coesau tan ddêg y boreu y seithfed dŷdd, ac fellu ar ddég y boreu y seithfed dŷdd mae 'r arwŷdd yn myned i'r Traed: Ac ar dri ar y Gloch o brŷdnawn y nawfed dŷdd mae 'r arwŷdd yn ymado ar Traed, ac yn myned i'r pen ar wŷneb; ac fellu mae yn ddigon hawdd i chwi ddŷall ymha le y bo 'r arwŷdd y dŷdd a fynoch drwŷr flwŷddŷn, ar awr a fŷnoch o'r dŷdd.

A phan gaffoch y man a bo 'r arwŷdd ynddo, gochelwch gweirio anifail pan fo 'r arwŷdd yn yr arphed, na gollwng gwaed ar ddŷn nac anifail pan fo 'r arwŷdd yn yr Aelod a gollyngoch waed o hono; o herwŷdd fôd yr arwŷdd yn Cydlifo sûg a lleithder y corph i'r aelod a bo ynddo, ac yn peryglu pydru 'r aelod a dorer neu a friwer pan fo'r arwŷdd ynddo.

5 Y bumed golofn, neu'r hon sŷ tan O. ll. sŷ 'n dangos oed y lleuad, lle y gweloch y nôd hwn)(; mae yn dangos i chwi fôd y lleuad yn newid ar y dŷdd o'r mîs a fo gyferbŷn ar nôd hwnw. Lle a gweloch y nod hwn ☽. mae yn arwŷddo fôd y lleuad yn un chwarter oed. Lle y Gweloch y nod hwn O. mae yn dangos fod y lleuad yn llawn-lloned y dŷdd or mîs a fo ar gyfer y nod. Ac llê a gweloch y nod hwn ☾. mae yn nodi fod y lleuad yn dri chwarter oed y dŷdd ar ei gyfer.

Y bummed golofn hon sŷ ddeunyddiol i gynorthwŷo cael yr amser o ben llanw 'r môr (o ddeutu Cymru) fel a dangosaf i chwi ar ol dalennau 'r mîsoedd tua diwedd yr *Almanac* hwn. Os mynech wŷbod yr awr o newîd, ac oed y lleuad, hynnŷ a gewch dan henwr mîs ar gwrr ucha'r ddalen

6 Y chweched golofn tan H C. sŷ 'n dangos yr awr ar munŷd o godiad yr haul beunŷdd, gyferbŷn ar dŷdd a fynoch cewch yr awr tan H: ar munŷd tan C

7 Y seithfed golofn tan H M. sŷ 'n dangos machludiad yr haul bob dŷdd; gyferbŷn ar dŷdd a fynoch cewch yr awr tan H ar munŷd tan M

Cyffelybiad y Flwyddyn, 1695. i'r Flwyddyn, 1665,

Cŷn i mi ddechreu yſtyried yr hên ffordd o farnu am y flwŷddŷn ni fedrai atal mom llaw oddiwrth yſcrifennu pêth ynghŷlch rhyfeddol oſodiad y Planedau a'u Tremiadau yn mîs Rhagfŷr, 1694. ni bŷ 'r nefoedd yn yr un drefn ag i mae y gaeaf ymma er y gaeaf o flaen y Cornwŷd a'r Tân yn Llundain. Nid oes ond ychydig ragor rhwng Golygiad y nefoedd y gauaf hwn ar gauaf hwnw, fel a dangosaf i chwi iſod

					1664.	
☌	♄	♂	♐	27	Tachwedd	12
☌	♄	♀	♐	28	Tachwedd	18
☌	♂	♀	♑	7	Tachwedd	27
☌	♄	☉	♑	1	Rhagfŷr	11
☌	♄	☿	♑	1	Rhagfŷr	16
☌	♃	♂	♑	24	Rhagfŷr	17
☌	☉	☿	♑	13	Rhagfŷr	23
					1665	
☌	♃	☿	♑	28	Jonawr	1
☌	♃	☉	♑	29	Jonawr	8
☌	♂	☿	♒	13	Jonawr	10

					1694	
☌	♂	☿	♐	12	Tâchwedd	8
☌	♄	☿	♑	3	Tachwedd	24
☌	♄	♂	♑	5	Rhagfŷr	9
☌	♄	☿	♑	5	Rhagfŷr	10
☌	☉	☿	♑	1	Rhagfŷr	12
☌	♄	☉	♑	6	Rhagfŷr	16
☌	♀	☿	♐	26	Rhagfŷr	16
☌	♄	☿	♑	7	Rhagfŷr	24
					1695	
☌	♂	☉	♑	28	Jonawr	7
☌	♄	☿	♑	9	Jônawr	11
☌	♂	♀	♒	4	Jonawr	15
☌	☉	♀	♒	14	Jonawr	23

Yn niwedd ŷ flwŷddŷn o oed Jeſu, 1664, ac yn nechreu 'r flwŷddŷn, 1665, Gwelwch fôd dêg o gyſylltiadau rhwng y planedau mewn llai na dau fis o amſer, a ſaith o'r Cyſylltiadau hynnŷ yn Arwŷdd yr Afr

Yn niwedd y Flwŷddŷn o oed Jeſu 1694, ac yn nechreu y Flwŷddŷn 1695, gwelwch nad oes lai na deuddeg o gyſylltiadau rhwng y planedau newn ychydig mwŷ na dau fis o amſer, ac wŷth or cyſylltiadau hynnŷ yn Arwŷdd yr Afr

Hefŷd yn mîs *Rhagfŷr* yn y Flwŷddŷn 1664, yr oedd yr holl blanedau yn Arwŷdd yr Afr. Ac yn mîs *Rhagfŷr* yn y Flwŷddŷn 1694, i mae chwech o'r planedau yn arwŷdd yr afr, ſef y Cwbl onid ♃

Rwŷſi

Rwŷfi 'n Cofio yn hysbŷs y pethau a ddigwŷddasant yn y Flwŷddŷn *1665*, a'r Flwŷddŷn *1666*, a'r ol Cymaint o gysyllltiadau rhwng y planedau, a chyfarfod yr hóll blanedau yn Arwŷdd yr Afr : ac er mwŷn dwŷn ar gôf i chwithef, yscrifennais attoch fel a Canlŷn.

1 Ar ddêchreu mîs *Rhagfŷr*, yn y Flwŷddŷn *1664*, ymddangosodd feren gynffonog i drigolion gogledd Lloeger, 'Roedd hono yn ymddangos ynghŷlch dwŷ awr Cŷn dŷdd, ynghŷlch y fan lle 'bydde'r haul naw ar y gloch y boreu; a chynffon hîr iddi yn ffaglu tua'r Gorllewŷn

2 Yr un hono, neu un arall debŷg iddi a ymddangosodd ar yr un amser i drigolion *Holand*, *Ffraingc*, a'r *Ittal*; ac oddiwrthŷnt hwŷ i roedd hi yn fefŷll tua'r deheu, ac yn ffaglu tua'r gorllewŷn

3 Y pedwaredd dŷdd o fîs *Rhagfŷr 1664*, ymddângosodd (i drigolion deheubarth Lloeger) feren ffaglog, a'i chynffon ynghŷlch *6* llâth o hŷd wrth dŷb y golwg; ac yn ffaglu tua'r gogledd

4 Y degfed dŷdd o fîs *Rhagfŷr 1664*, ymddangosodd feren gynffonog i drigolion Dulŷn yn y Werddon, ac yn arwŷdd y fantol

5 Yr 20 dŷdd o fîs *Rhagfŷr 1664*, ymddangosodd feren gynffonog, yn Arwŷdd y Tarw, yn agos i'r Twr-tewtws; y feren hono a welid ar ddechreunos, ac a ymddangosodd i bawb drwŷ 'r deŷrnas (Lawer o nosweithiau) ar a alleu fyned dros y Rhiniog iw hedrŷch. Mi a welais hono fy hun yn fynŷch, a'i chynffon oedd yn llydan ac yn dew, megis brîg ysgŷb o fanadl neu fedw

6 *Yn* mis *Ebrill 1665*, ymddangosodd feren gynffonog arall, (i drigolion *Llundain*) yn arwŷdd yr Hwrdd, a'i Chynffon oedd yn faith grâdd o hŷn

Y pethau a ddigwyddasant ar ol y ser Cynffonog hynny

1 YN gyntaf, ar ddiwedd y Flwŷddŷn *1664*, ni by dim Tywŷdd tebŷg i dywŷdd gauaf, ond Têg, Sŷch, Tawel a chlaiar iawn, o ddechreu mis hydref i ddiwedd mîs Rhagfyr

2 Ar

2 Ar ddechreu mîs *Jonawr* yn y Elwŷddŷn 1665, syrthiodd yn dywŷdd caled iawn o rew ac eira mawr, ac a barhaodd fellu hŷd ddiwedd mîs *Mawrth*; yn enwedig y 12 13 ar 14 o ddyddiau mîs *Mawrth* syrthiod eira marw iawn, ac o herwŷdd maint oedd yr eira ac oered y Tywŷdd, llawer o gymrŷ a gollasant eu bywŷd wrth geisio myned adref o ffair wrecsam yr amser hwnnw

3 Ynghŷlch dechreu mis *Ebrill* yn y Flwŷddŷn 1665 (drwŷ wrês yr Haul heb ddim gwlaw) toddodd y rhew ar eira, ac ni bŷ dim gwlaw i sôn am dano o fis medi yn y Flwŷddŷn 1664 i fis gorphênaf yn y Flwŷddŷn 1665: Ac o herwŷdd hynnŷ bu prinder mawr o borfa, a gwair, ac o ydau gwanwŷn, sêf haidd, Ceirch, Pŷs, *etc.* Yn y Flwŷddŷn 1665

4 Ynghŷlch y 25 dŷdd o *Ebrill*, yn y Flwŷddŷn 1665, dechreuodd y *Cornwŷd* darddu allan yn *Llundain*, ac y barhaodd yno yn agos i Flwŷddŷn o amser, y prŷd a bŷ farw o hono yn *Lundain* 98596, sêf pedwar ugain o filoedd, a daunaw o filoedd, a phum Cant, a phedwar ugain, ac unarbymtheg o bobl: ac heblaw hynnŷ bu farw llawer mwŷ o'r *Cornwŷd* ymhôb sîr trwŷ'r deŷrnas hon yn y Flwŷddŷn 1665, yn enwedig y rhai a ffoasant o Lundain rhag ofn y dolur

5 Yn y rhâf yn y Flwŷddŷn 1665, bŷ ymladdfa fawr ar y môr rhwng Brenin *Lloeger* a gwŷr *Holand*, a Lladdwŷd rhwng y ddwŷ blaid ynghŷlch, 40000. sef Deugain mîl o wŷr.

6 Y Dŷdd cyntaf o fis medi yn y Flwŷddŷn 1666, Ennynnodd Tân yn Llundain, a hwnnw mewn padwar dŷdd, a phedair nôs o amser a losgodd bedwar ugain a saith o blwŷfŷdd, a chymaint o dai ac a safai mewn tair milltir o gwmpas.

Os Trwŷ natur cyswllt y planedau y daw sêr cynffonog ondodid gwelîr rhai yn y gaeaf hwn; Etto nid ŷw hyspŷs i nêb ond ir hollalluog dduw pa brŷd yr ymddangosant; O blegid efe yn unig a wŷr yr amser i geryddu y bobl bechadurus, ac iw rhybŷddio ymlaenllaw drwŷ arwŷddion o'r nefoedd

Ni

Ni ymddangosodd sêr cynffonog un amser heb ddigwŷdd rhŷw aflwŷdd (neu gospedigaeth duw) yn fŷan ar eu hôl, *Y sêr a yrwŷd i wneuthŷr eu Swŷddau, ydŷnt yn ufudd*, Baruch, 6 60. *Y rhai a Lasuria y ddaiar a alarant, Canŷs eu hâd a ddifethir gan folldod, a thrwŷ seren ofnadwŷ*, 11 Esdras 15 13 *Y Tân a ddaeth allan o'i ddigter*, 15 23. *Gwae'r bŷd a rhai a drigant ynddo, canŷs y Cleddŷf a'u destrŷw hwŷnt sŷdd yn nesau*, *Adnod*, 14, 15. *Y sêr yn eu graddau a ymladdasant yn erbŷn Sisera*, Barnwŷr, 5 20

Pa brŷd bynnnag yr ymddangoso sêr cynffonnog, nag ofned neb ymonŷnt, ond ofned pawb yr hwn a'u danfonodd i'n thybuddio i wellau ein buchedd

Fel hŷn a dywed yr Arglwŷdd, na ddyscwch ffordd y Cenhedloedd, ac nac ofnwch arwŷddion y nefoedd, canŷs y cenhedloedd a'u bofnant hwy, Jeremi, 10 2

Pa un bynnag a wnelo sêr Cynffonog ai ymddangos ai paidio y gauaf hwn, i mae Cymaint o gysylltiadau rhwng y Planedau (yn arwŷdd yr awr) yn addo Tywêdd caled, yn enwedig gan fôd natur yr arwŷdd hwnnw yn oer, ac yn sŷch. Byddwn Tebŷg i gael Tywŷdd sŷch, a Rhew mawr drôs hîr o amser, ond bŷdd tawel a distaw y rhan fynychaf. Ac ondodid cewch weled amser clwŷfus iawn yn y Flawŷddŷn 1695

Ar ol hŷn, rhaid ŷw ystyried yr hên ffordd o farnu am y Flwŷddŷn, sef wrth addurnau ar fynediad yr haul i'r arwŷddion pennigol, ac ar y diffygiadau, a newid y lleuad, a'i llawnllôned o'u deutu

Am y chwarter cyntaf o'r Flwŷddŷn 1695, gosodais yr addurnau a ganlŷn.

Oblegŷd gael yma lê segur, dangosaf i chwi yr hên Ffigurau Rhifyddiaeth, a arserid yn y Gymraeg, yn yr hên amser gŷnt. Cewch y nodau wrth y Geiriau fel a Canlŷn

Un J. Dau 7. Tri 3. Pedwar 8. Pump 4. Chwech 6. Saith Λ. Wyth 8. Naw 9. Deg 8.

Gan.

1	2	3	4
a	*a*	a	[illegible]
b	*b*	b	[illegible]
c	*c*	c	[illegible]
ch	*ch*	ch	[illegible]
d	*d*	d	[illegible]
dd	*dd*	dd	[illegible]
e	*e*	e	[illegible]
f	*f*	f	[illegible]
ff	*ff*	ff	[illegible]
g	*g*	g	[illegible]
h	*h*	h	[illegible]
i	*i*	i	[illegible]
k	*k*	k	[illegible]
l	*l*	l	[illegible]
ll	*ll*	ll	[illegible]
m	*m*	m	[illegible]
n	*n*	n	[illegible]
ng	*ng*	ng	[illegible]
o	*o*	o	[illegible]
p	*p*	p	[illegible]
q	*q*	q	[illegible]
r	*r*	r	[illegible]
ſ	*ſ*	ſ	[illegible]
t	*t*	t	[illegible]
u	*u*	u	[illegible]
w	*w*	w	[illegible]
x	*x*	x	[illegible]
y	*y*	y	[illegible]
z	*z*	z	[illegible]
&	*&*	&	[illegible]

Gan gael yma lê, Rhoddais ar lawr wŷddor o'r hên Lythyrennau Cymraeg, y rhain yn unig a arferau 'r Cymrŷ gŷnt (ſef yn amſer Llyfodraeth y Rhufeiniaid) y llythyrennau hŷn a gynhillwŷd allan o hên yſcrifennadau, ac oddiar yr hên Arian a oedd ar gerdded gan y cymrŷ yn yr amſer hwnnw.

Y llythyrennau a arferir amla yn yr oes hon, a gaed oddiwrth y *Rhuſeiniaid*, ar llythyrennau hynnŷ ŷw 'r wŷddor gyntaf tan, 1.

Y llythyrennau ſydd dan 2, a ddaeth âtom o wlâd yr *Ital*, ac a'u harferir yn aml yr awran yn y *Gymraeg* a'r *Saeſnaeg*

Y llythyrennau duon a welwch dan 3, a ddaeth i *Loeger* gyda 'r *Saeſon* o wlâd *Saxſonia*, a rhain a arferid yn amlaf yn y *Saeſnaeg* a'r *Gymraeg* dros hîr o amſer.

Y llythyrennau a welwch dan 4. ŷw 'r hên llythyrennau *Cymraeg*, a arferau 'r *cymrŷ* gŷnt, cŷn iddŷnt ldioddeu plannu yn eu plith Lwgwr-iaith arall, Ynghŷlch 584. o Flynŷddoedd arôl geni criſt.

Add-

Addurnau am y chwarter cyntaf or Flwyddyn, 1695. *yr hwn sŷn decbreu yr,* 11. *dŷdd o fîs* Rhagfŷr, 1694. *ac yn diweddu y* 10 *dŷdd o fîs* Mawrth, 1695.

1.

1. Tŷ ♋ 4, 45
⊕ ♋ 4, 45
2. Tŷ ♋ 25, 9
3. Tŷ ♌ 11, 6
♃ yn ♌ 26 30
4. Tŷ ♌ 30 00
♍
5. Tŷ ♎ 3, 9
6. Tŷ ♏ 27, 17
♀ yn ♐ 14
☊ yn ♐ 25
☉ ☽ ♐ 25
♂ ♑ 3, 10
♄ ♑ 4, 31
7. Tŷ ♑ 4, 45
☿ ♑ 8. ℞
8. Tŷ ♑ 25, 9
9. Tŷ ♒ 11, 6
10. Tŷ ♒ 30, 0
11. Tŷ ♈ 3, 9
12 Tŷ ♉ 27 17
☋ ♊ 25,

♄ yn grŷf: 19
♂ yn grŷf: 8
♃ yn grŷf. 6
☿ yn gref 2
☉ yn grŷf. 1
♀ yn wan 3
☽ yn wan 8
⊕ yn grŷf: 4

2.

1. Tŷ ♐ 13, 0
♀ ♐ 20 00
☊ ♐ 25 00
☉ ♑ 0 0.
☿ ♑ 3 ℞
♄ ♑ 5 2
♂ ♑ 6 40
2. Tŷ ♑ 14 26
⊕ ♒ 15 50
☽ ♓ 2 50
3. Tŷ ♓ 4 46
4. Tŷ ♈ 14 00
5. Tŷ ♉ 6 25
6. Tŷ ♉ 23 34
7. Tŷ ♊ 13 00
☋ ♊ 25 00
8. Tŷ ♋ 14 26
♃ ♌ 26 ℞
9. Tŷ ♍ 4 46
10. Tŷ ♎ 14 0
11. Tŷ ♏ 6 25
12 Tŷ ♏ 23 34

♂ yn grŷf 11
♄ yn grŷf 10
☽ yn gref 9
♀ yn gref 4
☉ yn grŷf 3
♃ yn wan 2
☿ yn wan 5
⊕ yn grŷf 8

3

1. Tŷ ♉ 25 13
☋ ♊ 24 00
2. Tŷ ♊ 25 35
☽ ♋ 10 29
3. Tŷ ♋ 11 27
4. Tŷ ♋ 25 00
5. Tŷ ♌ 13 30
♃ ♌ 25 54 ℞
6. Tŷ ♍ 23 45
7. Tŷ ♏ 25 13
⊕ ♏ 25 13
☿ ♐ 22 40 ℞
☊ ♐ 24 40
8. Tŷ ♐ 25 35
♀ ♑ 2 50
♄ ♑ 6 17
☉ ♑ 10 29
9. Tŷ ♑ 11 27
♂ ♑ 14 36
10 Tŷ ♑ 25 0
11 Tŷ ♒ 13 30
12 Tŷ ♓ 23 45
♈

☽ yn gref 13
♂ yn grŷf 7
♄ yn grŷf 4
♃ yn grŷf 3
♀ cymhedrol
☉ yn wan 1
☿ yn wan 19
⊕ yn grŷf 4

1

(♂ ♄
☽ ad △ ♃ ☌ -
☿ a ☌ ♄ .
☿ ad ☌ ♄
☉ ad △ ♃ ☌ -
(♂ ♄
♂ a △ ♃
♂ ad ☌ ♄

2

☽ a ☍ ♃ ✶ ☉
☽ ad ✶ ☿ ☉ -
(♄ ♂
☿ ad ☌ ♂ ♄ -
(☉: △ ♃
♀ ad △ ♃
☉ a △ ♃
☉ ad ☌ ☿ ✶ ♄

3

☽ a ☍ ♀ ♄
☽ ad ☍ ♂
☿ a ☌ ☉ △ ♃
(ad △ ♃
♀ ad ☌ ♄
☉ a ☌ ♄
☉ ad ☌ ♂
♂ a ☌ ♄

1 2 3
♄ yn grŷf 33
♂ yn grŷf 26
☽ yn gref 14
♃ yn grŷf 7
☉ yn grŷf 3
♀ yn gref 1
☿ yn wan 2
⊕ yn grŷf 16

JANAWR, 1695.

Lleuad yn newid y 5 Dŷdd, ynghŷlch 2 y boreu,
Un chwarter oed y 12 Dŷdd, ar bedwar y boreu.
Llawnlleuad yr 20 Dŷdd, ynghŷlch naw y boreu;
Tri chwarter oed y 27 Dŷdd, ynghŷlch unarddeg o nôs.

D.	*Dyddie wythn*	*Dyddie gwŷl a hynod*	*Symud arwŷd.*	*o l.*	h	c	h	m
1	Mawrth,	**Dydd Calan**	10 B Morddw	3	8	1	3	59
2	Mercher,	Bodfan	morddwŷd	4	8	0	4	00
3	Dŷdd Jou	I. Dyfrŷdog	10 B Gliniau	5	7	58	4	2
4	Gwener	13 Elian	a Garrau	6	7	57	4	3
5	Sadwrw	Seimon	10 B coesau	☽	7	56	4	4
6	**Sul**	**Dydd Ystwyll**	coesau	1	7	55	4	5
7	Dydd Llun	Céd.	10 B Traed	2	7	54	4	6
8	Mawrth	13 Erbîn	Traed	3	7	53	4	7
9	mercher	13 cydeŷrn	3 N y Pen	4	7	52	4	8
10	Dŷdd Jou	Lucian	ar Wŷneb	5	7	51	4	9
11	Gwener	13 *S*aeran	11 N Gwddw	6	7	50	4	10
12	Sadwrn	Llwchaearn	yn y Gwddw	☽	7	48	4	12
13	**Sul** y I	Gwedi'r ystwŷll	yn y Gwddw	1	7	47	4	13
14	Dŷdd Llun	Ilari. Felix	10B ysgwŷdd	2	7	45	4	15
15	Mawrth	Morŷs	a Breichiau	3	7	43	4	17
16	Mercher	Anthony	[illegible] N Bronne	4	7	41	4	19
17	Dŷdd Iou	20 Fabian	Bronnau	5	7	40	4	20
18	Gwener	Prisca	Brwŷden	6	7	38	4	22
19	Sadwrn	Ystan	11 B y cefen	7	7	36	4	24
20	**Sul** y	*Septuagesima*	a'r Galon	1	7	35	4	25
21	Dŷdd Llun	Agnes	10 N y Bol	○	7	33	4	27
22	Mawrth	Fintent	ar Persedd	2	7	31	4	29
23	Mercher	Elli. Tymp yn de-	y cyllaf	3	7	30	4	30
24	Dŷdd Iou	cattwc (chre	7 B cluniau	4	7	28	4	32
25	Gwener	Troead **St Paul**	clunniau	5	7	26	4	3[illegible]
26	Sadwrn	27 Ioan	2 N Ar phed	6	7	24	4	3[illegible]
27	**Sul** y	*Sexagesima*	Arphed	☾	7	22	4	38
28	Dŷdd Llun	27 Aeron	7 N Mordd.	1	7	20	4	40
29	Mawrth	Samuel	Morddwŷd	2	7	18	4	42
30	Mercher	*Merthyr* **Charles** I	10 N Glinie	3	7	17	4	43
31	Dŷdd Iou	Mihangel	a Garreu	4	7	15	4	45

JONAWR, 1695.

NID oes yn nalenau 'r mîsoedd mor digon o lê i yscrifennu y Tystiolaethau neu'r sywedyddawl achosion i gid or amrŷw farnedigaêthau, ac am hŷn gadewais rai o rhesymau hynnŷ heibio y leni; ond yn wir cymerais ŷr un boen i chwilio meddwl pob addurn a phed faswn yn gosod yr amrŷw achosion wrth bôb barnedigaeth: Ac heblaw hynnŷ rwi 'n dŷall fod llawer or cymrŷ yn ddiflas ganddŷnt ddarlain geiriau dieithrol, ac nid ellir yspysu mor achosion iddŷnt ond yn y geiriau cledion sy'n perthŷn i'r gelfyddŷd.

I. Yr addurn cyntaf (sef tan 1) a osodwŷd ar y diffŷg a fŷdd ar yr haul y 6 dŷdd o Ragfŷr, 1694 Ei ganol ef a fŷdd ynghŷlch hanner awr wedi 4 or prŷdnawn; ar y Cyfamser hwnw gosodwŷd yr addurn hwn

Mae'r diffŷg hwn yn bygwth afiechŷd i adar gwŷlltion, ac yn peryglu bŷwŷd y bobl drwŷ glefŷd disymmwth a fwŷta o'r fath adar. Mae'r diffŷg hwn hefŷd (Trwŷ yr amrŷw dyltiolaethau a fedrwn fynegi i chwi yma ped fae digon o le iw hyscrifennu) yn dangos a bŷdd doluriau yn aml ar bobl ac anifeiliaid mawr a mân, ac ar y cŵn ar cathod, a morwolaeth a dinistriad mawr ar Anifeiliaid a defaid a môch y Gauaf hwn, a hynnŷ a ddigwŷdd yn hytraf yn *Yspaen* a *Hyngari*, a phêth yn neheubarth y deyrnas hon. Bŷdd Gelynnion lloeger yn brysur iawn (er ei bôd yn amser gaeaf) ar eu dyreidi, ac a Ruthrant am ben y mîlwŷr a'r meirch lle y bont yn gauafu. Ceiff Brenin *Ffraingc* hefŷd naill ai colled fawr ai clefŷd (yn mis *Rhagfŷr*, 1694) neu ondodid bob un or ddau. Ni bŷdd mor newŷdd hwnw yn lloeger, tan ddiwedd mis *Jonawr*, 1695

BYdd tebŷg i fôd yn oer iawn, ac yn rhewlŷd ar ddechreu'r mîs yma, ar gwynt yn uchel weithieu; tua chanol y mis disgwiliwch eira mawr, yn enwedig ar dîr uchel: Tua'r llawn lloned bŷdd bêth lliniarach; ac o ddŷdd Bawl i ddiwedd y mîs, bŷdd tebŷg i fôd yn wyntiog ar gyrsieu; a Rhewlŷd ac oer iawn.

CHWEFROR, 1695.

Lleuad yn newid, y 3 dŷdd, ynghŷlch dau or prŷdnawn
Un chwarter oed, y 10 dŷdd, ynghylch deg o'r nôs
Llawn lloned y 18 dŷdd, ynghŷlch un ar y gloch y boreu
Tri chwarter oed y 26 dŷdd, ynghŷlch 9 y boreu

Dyddiau'r wythnos	Nigrwŷl a hynod	symud Arwŷdd	Oed ll.	H	C	H	M
1 Gwener	[illegible] ald	10 n Coesau			1 3	4	47
2 Sadwrn	Gwyl Fair	yn y coesau		7	11	4	49
3 Sul y	ynyd	11 n Traed	)(	7	9	4	51
4 Dŷdd llun	yr ynŷd	traed	1	7	7	4	53
5 Mawrth	ynŷd neu nôs ynŷd	traed	2	7	5	4	55
6 Mercher	y lludw	1 b Pen	3	7	3	4	57
7 Dŷdd jou	4 Dilwar	y pen, a'r	4	7	1	4	59
8 Gwener	Paul	wŷneb	5	6	58	5	2
9 Sadwrn	Einion frenin	Gwddwf	6	6	56	5	4
10 Sul y	*Quinquagesima*	4 n ysgwŷdd	D	6	54	5	6
11 Dŷdd llun	I Eiriol Escob	Breichiau	1	6	52	5	8
12 Mawrth	Tymp yn diweddu	a dwŷlo	2	6	49	5	11
13 Mercher	nôs Tynnu falent.	6 b bronne	3	6	47	5	13
14 Dŷdd jou	dŷdd Falentein	bronnau	4	6	45	5	15
15 Gwener	13 Dyfnog	6 n Calon	5	6	43	5	17
16 Sadwrn	3 Llywelŷn	a'r cefen	6	6	41	5	19
17 Sul y	*Quadragesima*	calon, cefen	7	6	39	5	21
18 Dŷdd llun	Y 13 dŷdd, 1689	5 b y Bol	O	6	37	5	23
19 Mawrth	cyhoeddwŷd *Wi-*	ar perfedd	1	6	35	5	25
20 Mercher	*liam* a *Mary* yn	1 n Clunnie	2	6	33	5	27
21 Dŷdd jou	frenin a Brenhines	clunniau	3	6	31	5	29
22 Gwener	(*Lloeger*	8 n Arphed	4	6	29	5	31
23 Sadwrn	noswŷl Matthias	Dirgelwch	5	6	27	5	33
24 Sul	Gwyl Matthias	yn yr arphed	6	6	25	5	35
25 Dŷdd llun	Rhŷwbeth	1 b mordd.	7	6	23	5	37
26 Mawrth	Tyfaelog	morddwŷd.	(	6	21	5	39
27 Mercher	Augustin	3 b Gliniau	1	6	19	5	41
28 Dŷdd jou	Libio. Oswald	a garrau	2	6	17	5	43

CHWEFROR, 1695.

2 YR ail Addurn (sef tan 2) a osodwŷd ar fynnediad yr haul i arwŷdd yr afr, 8 munŷd cyn 7 y boreu, yr 11 dŷdd o Ragfŷr, 1694. ar y cyfamser hwnw a' dechreu y chwarter cyntaf o'r Flwŷddŷn, o blegŷd fôd yr haul y prŷd hwnw yn dechreu nesu attam, a'n dŷdd yn dechreu estŷn. A'r addurn hwn sŷ benaf i farnu wrtho am y chwarter cyntaf o'r Flwŷddŷn, 1695

Yn yr ail addurn hwn, mae'r holl blanedau onid jou yn y tŷ cyntaf ar ail, ☊ a ♄ ŷw 'r planedau crysa yno, a ♃ arglwŷdd y tŷ cyntaf yn wan yn yr 8 tŷ, *etc.*) mae hynnŷ yn dangos a bŷdd y bobl yn anesmwŷth, ac yn anfoddog iawn ac yn barod i ymrafaelio ynghŷlch gosod trethi, a diffŷg arian yn y Deŷrnas; Heblaw hynnŷ, bŷdd rhŷw genadon dirgel oddiwrth ein gelynion yn ein plith, yn yspio gwallau ac yn dyfeisio pôb ffordd ddichellgar i'n gwahanu yn erbŷn ein gilŷdd. Bŷdd amser blin ac bôb math ar ddynion, a llawer a gais deuru anwiredd yn erbŷn eu brenin iw ddiddymu ef heb achos

3 Y trydŷdd addurn (sef tan 3) a osodwŷd ar y llawnlleuad, ddau funŷd wedi un or prŷdnawn, yr 21 dŷdd o Ragfŷr, 1694. A hwn ŷw 'r âddurn diweddaf am y chwarter cyntaf or Flwŷddŷn, 1695

Y planedau ♀ ☽ sŷ 'n arwŷddo 'r bobl gyffredinol yn yr addurn hwn. A chan fôd Gwener yn wan yn yr, 8 tŷ, mewn ☌ a sadwrn ar haûl, hynnŷ sŷ'n dangos a bŷdd marwolaeth fawr i ddynnion yn gynar or gwanwŷn neu yn gŷnt; drwŷ rŷw glefŷd gwŷllt a darddo allan mewn rhŷw fannau yn neheubarth y Deurnas, ac ni bŷdd pôb man o'r gogledd yn diangol oddiwrtho chwaith; a rhai or bobl fwŷaf a syrchiant hefŷd. Gosodiad ☊ arglwŷddy 7 ty, yn y 9 ty, mewn ☍ ar ☽ yn y 3 ty; hynnŷ sŷ'n dangos a ceiff lloeger goiledion mawr ar y mor drwy Ladrad eu gelynion y gaeaf hwn

---

Y tywŷdd sŷ 'n parhau yn oer iawn, a Rhew yn aml; ac eira neu odwlaw cyn yr ail sul, ac yngŷlch y Trydŷdd sul hefŷd, bŷdd peth lliniarach tua diwedd y mis

MAWRTH, 1695.

Lleuad yn newid y 5 dŷdd, gwedi un y boreu
Un chwarter ôed y 12 dŷdd, cŷn 6 or prŷdnawn
Llawn-lleuad yr 20 dŷdd, ynghŷlch 3 or prŷdnawn
Trî chwarter oed, y 27 dŷdd, wedi 3 or prŷdnawn

D.	dyddier wythnos	dyddie gwŷl a hynod	symud Arwŷddion	o.ll	H	C.	H	M
1	gwener	Gwyl Ddewi	5 B Coesau	3	6	15	5	45
2	sadwrn	siad mawthwl	coesau	4	6	14	5	46
3	Sul y 4	o'r grawŷs	7 B Traed	5	6	13	5	47
4	Dŷdd llun	3 noe fan ddewi	yn y traed	6	6	11	5	49
5	mawrth	Caron	10 B y pen	♓	6	9	5	51
6	mercher	18 Edward	ar wŷneb	1	6	8	5	52
7	dŷdd jou	sannan, Thomas	3 N Gwddwf	2	6	6	5	54
8	gwener	Philemon	gwddwf	3	6	4	5	56
9	sadwrn	cyhŷd dŷdd a nos	gwddwf	4	6	2	5	58
10	Sul y 5	o'r grawŷs	1 B ysgwŷdd	5	6	0	6	0
11	Dŷdd llun	17 Padrig wŷddel	breichiau	6	5	58	6	2
12	mawrth	Gregory	1 N Bronne	D	5	56	6	4
13	mercher	Tudŷr, Edward	bronnau	1	5	54	6	6
14	Dŷdd jou	merthŷr Can dŷr	Dwŷfron	2	5	52	6	8
15	gwener	Wŷnebog	1 B y cefen	3	5	50	6	10
16	sadwrn	cyfodiad Lazerus	ar galon	4	5	48	6	12
17	Sul y	Blodau	1 N y Bol	5	5	46	6	14
18	Dŷdd llun	Joseph	y perfedd	6	5	44	6	16
19	mawrth	cymbrŷd	11 N Cluniau	7	5	42	6	18
20	mercher	y Brâd	clunniau	☉	5	40	6	20
21	Dŷdd jou	Cablud	clunniau		5	38	6	22
22	gwener	Croglith	1 B Arphed	2	5	36	6	24
23	sadwrn	Godffri	dirgelwch	3	5	34	6	26
24	Sul y	Pasc	6 B mordd	4	5	32	6	28
25	Dŷdd llun	Gwyl Fair	morddwŷd	5	5	30	6	30
26	mawrth	Y Pasc	9 B Gliniau	6	5	28	6	3[illegible]
27	mercher	Jo. Erem	a garrau	☾	5	26	6	34
28	Dŷdd jou	Gideon	1 N coesau	[illegible]	5	24	6	3[illegible]
29	gwener	31 Balbina	yn y coesau	[illegible]	5	22	6	3[illegible]
30	sadwrn	Guido	4 N Traed	3	5	20	6	4[illegible]
31	Sul y	Pasc buchan	yn y Traed	4	5	18	6	42

MAWRTH, 1695.

1 Tŷ	♐	12	18	
⊕	♐	12	18	
☊	♐	12	18	
2 Tŷ	♑	13	27	
♄	♑	13	27	
3 Tŷ	♓	3	29	
♂	♓	12	30	
☉ ☽	♓	25	0	
♀	♈	5	00	
☿	♈	8	00	
4 Tŷ	♈	13		
5 Tŷ	♉	5	38	
6 Tŷ	♉	22	58	
7 Ty	♊	12	18	
☋	♊	20	00	
8 Tŷ	♋	13	27	
♃	♌	17	℞	
9 Tŷ	♍	3	29	
10 Tŷ	♎	13		
11 Tŷ	♏	5	38	
12 Tŷ	♏	22	54	

♄ yn grŷf 22
♂ yn grŷf 16
☿ yn grŷf 9
☉ yn grŷf 6
♀ yn gref 5
☽ yn gref 3
♃ yn wan 3
⊕ yn grŷf 13

☽ a ✶ ♄ ☌ ♂
☽ ad ☌ ♀
☿ a ☌ ♀
☿ ad □ } ♄
♀ ad □ } ♄
♂ ad ✶ } ♄

1 Tŷ	♎	26	58	
2 tŷ	♏	20	16	
☊	♐	20	00	
3 tŷ	♐	23	15	
⊕	♑	1	0	
♄	♑	13	40	
4 tŷ	♒	6		
5 tŷ	♓	11	33	
♂	♓	16	0	
☉	♈	0	0	
6 tŷ	♈	6	14	
♀	♈	11	00	
☿	♈	16	00	
7 tŷ	♈	26	58	
8 tŷ	♉	20	16	
☽	♊	4	0	
☊	♊	20	0	
9 tŷ	♊	23	15	
10 ty	♌	6	0	
♃	♌	17	℞	
11 tŷ	♍	11	33	
12 tŷ	♎	6	14	

♄ yn grŷf 20
♂ yn grŷf 13
☿ yn grŷf 11
♃ yn grŷf 6
☉ yn grŷf 3
♀ yn gref 2
☽ yn wan 2
⊕ yn grŷf 1

☽ a ✶ ☉
☽ ad ✶ ♀
☿ a □ ♄
☿ ad △ jou
♀ a □ ♄ △ ♃
♂ a ✶ ♄

1 YR Addurn cyntaf (or ddau yma) a osodwŷd ar newid y lleuad, y 5 dŷdd o'r mîs hwn 7 munŷd wedi un y boreu: yr addurn hwn ŷw'r cyntaf am yr ail chwarter o'r Flwŷddŷn

Y planedau ♄ a ♂ sŷ gryfa yn yr addurn hwn, a Jou a ☽ sŷ'n arwŷddo'r bobl gyffredin yma. Gosodiad jou yn wan yn yr 8Tŷ, sŷ'n dangos y bŷdd marw llawer o bobl trwŷ Lygredigaeth y gwaed, a doluriau Poethion

2. Yr ail addurn (ar diweddaf o'r ddau yma) a osodwŷd ar ddyfodiad yr haul i arwŷdd yr hwrdd, y 10 dŷdd or mîs hwn; ynghŷlch hanner awr wedi 8 y boreu; ar y cyfamser hwnw mae'r ail chwarter or Flwŷddŷn hon yn dechreu; a hwn ŷw'r addurn penaf i farnu wrtho am yr ail Chwarter

♄ a ♂ ŷw'r planedau cryfa yn yr addurn hwn hefŷd, a'u gosodiad tan y ddaiar mewn ✶ iw gilŷdd; a ☿ a ♀ herŷd tan y ddaiar yn y 6 tŷ, ar ☽ yn wan yn yr 8 tŷ, gyda ☋, a jou mewn gwrthrediad yn y 10 tŷ. Wrth hynnŷ, barnaf y bŷdd llawer yn glwŷfus yr ail chwarter hwn, ac amlach a marw merched na meibion, Bŷdd yr Aniteiliaid banwŷaid yn chwanog i erthylu. Ondodid datcuddir rhŷw gydfradwriaeth newŷdd

Anwadal ac oer a fŷdd y tywŷdd y rhan fwŷaf o'r mîs hwn. A sych yn amla, heb fawr wlaw na c eira

EBRILL, 1695.

Lleuad yn newid y 3 dŷdd, cyn un o'r prŷdnawn
Un chwarter oed yr 11 dŷdd, ynghŷlch hanner dŷdd
Llawn-lleuad y 19 dydd, ynghŷlch dau y boreu
Tri chwarter oed y 26 dŷdd, ynghŷlch dêg o'r nôs

D.	dyddier wythnos	dyddie gwŷl a hynod	symud Arw. yd. o. lleuad		H	l	H	M
1	dydd llun	Theodor	11 N y pen	5	5	17	6	43
2	mawrth	aeth mair i'r aipht	yn y pen ar	6	5	16	6	44
3	mercher	Richard	wŷneb	)(	5	14	6	46
4	dŷdd jou	Tyrnog, Ambros.	1 B gwddw	1	5	12	6	48
5	gwener	Derfel	gwddwf	2	5	10	6	50
6	sadwrn	Llywelŷn	9 B ysgwŷdd	3	5	8	6	52
7	Sul yr 2	gwedir Pasc	Breichiau	4	5	6	6	54
8	dŷdd llun	mynediad Crist	11 N brone	5	5	4	6	56
9	mawrth	croeshoelwŷd crist	bronnau	6	5	2	6	58
10	mercher	Tymp yn dechreu	bronnau	7	5	0	7	0
11	dŷdd jou	Ail gyfodiad crist	10 B cefen	D	4	58	7	2
12	gwener	11 *Coronwŷd* ein	a'r galon	1	4	56	7	4
13	sadwrn	Brenin *Wiliam*	9 N y Bol	2	4	54	7	6
14	Sul y 3	gwedir Pasc	a'r perfedd	3	4	52	7	8
15	dŷdd llun	Oswald	yn y bol	4	4	50	7	10
16	mawrth	Padard	6 B clunie	5	4	48	7	12
17	mercher	11 *Coronwŷd* ein	cluniau	6	4	46	7	14
18	dŷdd jou	Brenhines *Mary*	11 B arphed	7	4	44	7	16
19	gwener	Alpheg	arphed	O	4	42	7	18
20	sadwrn	28 Fitalus	1 N mordd	1	4	40	7	20
21	Sul y 4	gwedi'r Pasc	morddwŷd	2	4	38	7	22
22	dŷdd llun	21 Beuno Dysnog	4 N Glinie	3	4	36	7	24
23	mawrth	siorsyn sais	glinniau	4	4	34	7	26
24	mercher	30 Ganed y frenhin	7 N coesau	5	4	32	7	28
25	dŷdd jou	Gwyl Marc	coesau	6	4	30	7	30
26	gwener	29 Pedro	9 N traed	(	4	29	7	31
27	sadwrn	30 Cynnul	traed	1	4	27	7	3:
28	Sul yr	Erfynniad	traed	2	4	25	7	3
29	dŷdd llun	yr Erfynniad	2 B y pen	3	4	23	7	3.
30	mawrth	yr Erfynniad	a'r wŷneb	4	4	21	7	3.

EBRILL, 1695.

1. Tŷ	♍	5	12
2 Tŷ	♍	26	4
☽	♎	10	0
3 Tŷ	♎	21	5
4. Tŷ	♏	27	
☊	♐	19	0
5. Tŷ	♑	9	29
♄	♑	14	0
6 Tŷ	♒	12	2
7 Tŷ	♓	5	12
⊕	♓	5	12
♂	♓	25	0
8. Tŷ	♓	26	4
☉	♈	10	0
9 Tŷ	♈	21	5
♀	♈	24	0
☿	♈	26	0
10. Tŷ	♉	27	
☋	♊	19	
11 Tŷ	♋	9	29
12 Tŷ	♌	12	2
♃	♌	17	

♄ yn grŷf 22
♂ yn grŷf 11
☽ yn grŷf 8
♀ yn gref 7
☉ yn grŷf. 5
☿ yn gref 2
♃ yn grýf. 2
⊕ yn grŷf 14

☽ ad □ ♄
(✱ ♃
☿ a △ ♃
♀ a △ ♃.
☉ ad □ ♄
(△ ♃

Yr Addurn hwn a osodwŷd ar y Llawn lleuad yr 20 dŷdd o fis mawrth, un munŷd wedi 3 o'r prŷdnawn; ar hwn ŷw 'r Addurn diweddaf am yr ail chwarter o'r Flwŷddŷn

♄ a ♂ yw'r planedau crŷfa yn yr Addurn hwn, a sadwrn yn y 5 tŷ, mewn □ dremiad a ☉ a ☽ yn y 3 ar 9 o dai yr addurn, a Jou yn wan yn y 12 tŷ. mae hynnŷ yn dangos y bŷdd llawer yn darparu tua 'r môr, nid i Ryfela yn unig; Bŷdd y bôbl yn chwanogcach i dori tai nac i ymladd y Leni. A phawb yn dymuno heddwch; ond pa brŷd a byddwch dybycca iw gael, cewh hynnŷ tua diwedd y llyfr hwn. mwŷa peth a flina feddyliau y bobl *Gyffredin* y chwarter yma a fŷdd diweddarwch Tarddiad y ddaiar, a hynŷ a fŷdd yn bygwth dŷn ac anifail a phrinder ymborth erbŷn gauaf. Rhai o'r gwŷr mawr a fŷddant mewn helbul, a bŷdd rhŷw gynfigen neu ymryson rhwngddŷnt ar cyffredin

Wrth y mis hwn yn fy Almanac am y llynedd, yscrifenais a ceid newŷddion drŵg o'r môr ynghylch dechreu'r mis hwnw, o golledion a geid drwŷ demhestlau o wŷnt uchel. *Ac* yn uniawn ar ddechreu mis Ebrill y llynedd, daeth y gair i *Loeger*, ddryllio a suddo 16 o Longau *Lloeger* a *Holand*, a llâdd a boddi 1047, o wŷr, (mewn man a elwir *Giblitor* wrth gwr eitha *Yspaen*) drwŷ demhestl o wŷnt a gwlaw, a mellt a thyranau, a ddechreuodd y dŷdd cyntaf o fis mawrth y llynedd (wrth ein cyfri ni) ac a barhâdd dri diwrnod

Y mis a ddechreu yn oer, ac ymbell gafod ddigllon, a gwŷnt llŷm; Tua'r ail sul bŷdd cymylog ac oer ac ymbell gafod, a Thua diwedd y mis bŷdd têg ac eglur: a gwŷnt sŷch iawn y rhan fynychaf, a'r bobl yn gwrwgnach am wlaw.

MAI, 1695.

Lleuad yn newid y 3 dŷdd, cŷn 4 y boreu
Un chwarter oed yr 11 dŷdd, ynghŷlch 5 y boreu
Llawn-lleuad y 18 dŷdd, ynghŷlch deg y boreu
Trî chwarter oed y 25 dŷdd, gwedi dau y boreu

D.	dyddier wythnos	dyddie gwŷl a hynod.	symud Arwŷdd.	o l.	H	C	H	M
1	mercher	St. Phyl. a Jaco	10 B gwddwf	5	4	19	7	41
2	dŷdd jou	Y Dercchafael	yn y gwddwf	6	4	17	7	43
3	gwener	Gwŷl y Grog	6 N yſgwŷdd	)(	4	16	7	44
4	ſadwrn	dŷdd felangell	Breichiau	1	4	15	7	45
5	Sul y 6	gwedir Paſc	a dwŷlo	2	4	14	7	46
6	dŷdd llun	Tymp yn dweddu	6 B bronnau	3	4	13	7	47
7	mawrth	1 St Aſaff	dwŷfron	4	4	12	7	48
8	mercher	2 Anthonaſus	5 N y cefen	5	4	11	7	49
9	dŷdd jou	6 Joan ir olew	a'r galon	6	4	10	7	50
10	gwener	13 Mael	cefen calon	7	4	9	7	51
11	ſadwrn	Anthony	6 B y Bol	D	4	8	7	52
12	Y Sul	Gwyn	i'r perfedd	1	4	7	7	53
13	dŷdd llun y	Sul-gwyn	3 N cluniau	2	4	6	7	54
14	mawrth y	Sul-gwyn	clunniau	3	4	5	7	55
15	mercher	13 Sulien	9 N arphed	4	4	4	7	56
16	dŷdd jou	Granog	yn yr arphed	5	4	3	7	57
17	gwener	5 aeth Criſt i'r nef	11 N mordd	6	4	2	7	58
18	ſadwrn		morddwŷd	O	4	1	7	59
19	Sul y	Drindod	11 N Glinniau	1	3	59	8	1
20	dŷdd llun	Anue	a garrau	2	3	58	8	2
21	mawrth	Collen	11 N coeſau	3	3	57	8	3
22	mercher	Helen	coeſau	4	3	56	8	4
23	dŷdd jou	19 Dwnſtan	coeſau	5	3	55	8	5
24	gwener	Tymp yn dechreu	2 B traed	6	3	54	8	6
25	ſadwrn	Urban, Denis	yn y traed	(	3	53	8	7
26	Sul y 1	gwedi'r Drindod	8 B pen	1	3	52	8	8
27	dŷdd llun	26 Bedo	ac wŷneb	2	3	51	8	9
28	mawrth	26 Awſt Eſgob	3 N gwddwf	3	3	51	8	9
29	mercher	Urbin	yn y gwddwf	4	3	50	8	10
30	dŷdd jon	Tylclud	gwddwf	5	3	50	8	10
31	gwener	Petronel	2 B yſgwŷdd	6	3	50	8	10

MAI, 1695.

1 Tŷ ♌ 23 16
2 Tŷ ♍ 13 27
3 Tŷ ♍ 6 30
4 Tŷ ♏ 10
☽ ♐ 7 0
☊ ♐ 16 0
5 Tŷ ♐ 23 56
♄ ♑ 14 0
6 Tŷ ♑ 29 17
7 Tŷ ♒ 23 16
⊕ ♒ 23 16
8 Tŷ ♓ 13 28
9 Tŷ ♓ 6 30
♂ ♉ 9 0
10 Tŷ ♉ 10 0
☿ ♉ 16 0
☉ ♊ 7 0
☋ ♊ 16 0
11 Tŷ ♊ 23 56
♀ ♋ 6 0
12 Tŷ ♋ 29 27
♃ ♌ 20 0
♀ yn grêf 21
♂ yn grŷf 18
♃ yn grŷf 17
♄ yn grŷf 13
☽ yn gref 7
☿ yn grŷf 5
☉ cymhedrol
⊕ yn grŷf 4
☿ a △ ♄
☿ ad □ Jou
♀ ad ☍ ♄
☾ ✶ ♂
☉ ad ✶ Jou
♂ ad △ ♄

YR addurn hwn a osodwŷd ar y diffŷg a fydd ar y lleuad, y 18 dŷdd or mîs yma, a'i ganol a fŷdd naw munŷd, wedi 10 y boreu

Y blaned ♀ ŷw 'r gryfa yn yr addurn hwn, mewn ✶ a mawrth Arglwŷdd y 4 tŷ yn y degfed, ar diffŷg yn y 4 tŷ. Jou sŷ'n llysodraethwr diffŷg yn y tŷ cyntaf, ac mewn ✶ a ☉ yn y 10 ty, a gwener yn nesu at ☍ a sadwrn arglwŷdd y 6 ar 7 tŷ, yn y 5 tŷ. Wrth y tystiolaethau hynnŷ ŷ deallwn fôd Rhai yn gwneuthur eu goreu ar gael heddwch ynghŷlch Canol yr haf neu gŷnt, ond ni thyccio moi hamcan etto dros ychydig o amser ym hellach, rhŷw ferch enwog a siglir dan affaithiolaeth y diffŷg hwn: y bobl yn gyffredinol y hybant, ac a Lawenychant o herwŷdd rhŷw newŷddion da a ddél ar lêd ar ddiwedd y mîs hwn neu ddechreuir nesaf. ŷd a gwair a dŷf yn well tua diwedd y chwarter yma nac a disgwilid hwŷnt or blaen. Rhŷw frenin neu lysodraethwr a fŷdd greulon wrth rai o'i ddeiliaid am rŷw hên achosion, ond y rhan fwŷaf o'r bobl a fyddant ddedwŷdd a heddychol. Nid ydwif yn disgwŷl ond ychŷdig neu ddim ymladd yn y mîs hwn

Cryfder y Planedau yn hollawl yn y 3 addurnau am yr ail Chwarter o'r Flwŷddŷn hon. ♄ *sŷdd yn grŷf* 64 *o dystiolaethau.* ♂ *sŷdd yn grŷf* 40, ☿ *yn grŷf* 22, ☉ *yn grŷf* 14, ♀ *yn grêf* 14, ☽ *yn grêf* 9, ♃ *yn grŷf* 5, ⊕ *yn grŷf* 28.

BŷDD têg a hyfrŷd o ddechreu'r mîs hŷd ynghŷlch yr ail sul, ac ymbell gafod o wlith wlaw mân yn hybu'r ddaiar, âc o 'r sulgwŷn i ddiwedd y mîs bŷdd y tywŷdd yn oer y rhan fynychaf, a gwŷnt uchel weithieu, a rhai cafodŷdd yn ddâ ar lês y ddaiar

MEHEFIN, 1695.

Lleuad yn newid, y dŷdd cyntaf, ar 5 or prŷdnawn
Un chwarter oed, y 9 dŷdd, ynghŷlch 8 o'r nôs
Llawn lloned yr 16 dŷdd, arol 6 or prŷdnawn
Trî chwarter oed y 23 dŷdd, ar 11 y boreu

D.	dyddie'r wŷth	dyddie gwŷl a hynod	symud Ar wŷd	).ll	H	C	H	M
1	Sadwrn	Teccla	Breichiau	)(	3	49	8	11
2	**Sul** yr 2	gwedi'r Drindod	11 b bronne	1	3	49	8	11
3	Dŷdd llun	Nicomed	dwŷfron	2	3	48	8	1
4	Mawrth	Hedrog	brwŷden	3	3	48	8	12
5	Mercher	Boniffas	2 B cefen	4	3	47	8	13
6	Dŷdd jou	2 gwŷfen	a'r galon	5	3	47	8	13
7	Gwener	Paul	1 n y Bol	6	3	46	8	14
8	Sadwrn	Wiliam Esgob	ar perfedd	7	3	46	8	14
9	**Sul** y 3	gwedi'r Drindod	11 n Clunnie	D	3	46	8	14
10	Dŷdd llun	ŷ dŷdd hwŷaf	clunniau	1	3	46	8	14
11	Mawrth	**Gwyl Barnab.**	clunniau	2	3	46	8	14
12	Mercher	Tymp yn diweddu	6 b Arphed	3	3	46	8	14
13	Dŷdd jou	sannan	yn yr arphed	4	3	46	8	14
14	Gwener	Basil	9 b mordd.	5	3	46	9	14
15	Sadwrn	Trillo	morddwŷd.	6	3	46	8	14
16	**Sul** y 4	gwedi'r Drindod	9 b Gliniau	○	3	47	8	13
17	Dŷdd llun	Mylling	a garrau	1	3	47	8	13
18	Mawrth	16 Elidan	9 b Coesau	2	3	47	8	13
19	Mercher	16 Curig	coesau	3	3	48	8	12
20	Dŷdd jou	Edward	10 b Traed	4	3	48	8	12
21	Gwener	Alban	yn y traed	5	3	49	8	11
22	Sadwrn	y mîl merthŷron	2 n y Pen	6	3	49	8	11
23	**Sul** y 5	gwedir Drindod	a'r wŷneb	☾	3	50	8	10
24	Dŷdd llun	**Gwyl Joan fed**	10 n gwddw	1	3	51	8	0
25	Mawrth	22 Gwenfrewi	gwddwf	2	3	52	8	[illegible]
26	Mercher	Tyrnog, twrog	Gwddwf	3	3	52	8	8
27	Dŷdd jou	30 ymchwel Paul	8 b ysgwŷdd	4	3	53	8	7
28	Gwener	29 Curgrain	breichiau	5	3	54	8	6
29	Sadwrn	**Gwyl Peder**	10 n Brone	6	3	55	8	5
30	**Sul** y 6	gwedi'r Drindod	bronnau	7	3	56	8	4

MEHEFIN, 1695.

1 Tŷ	♏	21	26
⊕	♏	21	26
☊	♐	15	
2 Tŷ	♐	17	9
♄	♑	13	0
3 Tŷ	♑	27	35
4 Tŷ	♓	12	
5 Tŷ	♈	11	29
6 Tŷ	♉	2	0
♂	♉	20	0
7 Tŷ	♉	21	26
♉ ☋	♊	15	0
8 Tŷ	♊	17	9
☉ ☽	♊	21	0
♀	♋	22	0
9 Tŷ	♋	27	35
♃	♌	22	0
10 Tŷ	♍	12	
11 Tŷ	♎	11	29
12 Tŷ	♏	2	

♀ yn grét 20
♃ yn grŷf 13
♄ yn grŷf 13
♂ yn grŷf 6
☿ yn wan 3
☉ yn wan 4
☽ yn wan 6
⊕ yn grŷf 1

☽ a ☌ ☿ ad (✱ jou
☿ ad ✱ jou (☌ ☉
♀ a ☍ ♃ . ✱ ♂
☋ ad ✱ jou
♂ a △ ♄. (ad □ ♃

YR addurn hwn a osodais ar y diffŷg a fŷdd ar yr haul y dŷdd cyntaf or mîs hwn, ei ganol êf a fŷdd 23 munŷd wedi 5 or prŷdnawn, a hwn ŷw'r addurn cyntaf am y trydŷdd chwarter o'r flwŷddŷn hon

Gosodiad y diffŷg yn yr wŷthfed tŷ or addurn sŷ'n dangos y bŷdd y bobl yn marw yn dryfrith mewn rhai manau a fô dan Lyfodraeth arwŷdd y gefeillion; ac a bŷdd perŷgl bywŷd ar Frenin neu ŵr Enwog iawn; A thrafferth ac adfŷd a'r y bobl yn gyffredinol yn y gwledŷdd a'r dinasoedd sŷ dan yr arwŷdd hwnw. Yr haul a'r Lleuad sŷ'n llyfodraethu'r nawfed tŷ, ac yn nesu at chweran dremiad a Jou, arglwŷdd yr ail tŷ yn y nawfed; hŷnnŷ sŷ'n addo enill i Loegeri (ondodid ar y môr, neu o'r môr) ynghylch y mîs hwn. A llawer a fyddant yn cadw trŵst ynghŷlch heddwch. Etto gan fôd y blaned mawrth (arglwŷdd y 1, 5, 12, o dai yr addurn) yn y seithfed tŷ, ac yn gorthrymu Jou a phedrogledd dremiad: hynŷ sŷ'n dangos a bŷdd rhŷw rai etto yn gyndŷn, ac yn naccau cytuno am heddwch dros drô: a chan fôd y blaned mawrth mewn colledigrwŷdd yn y seithfed tŷ, mae hynŷ yn dangos fôd rhai etto yn llidiog i waed eu gelynion; ac yn dangos a bŷdd llawer o dwŷllo a chogio ymhlith marchnadwŷr a chrefftwŷr, a chwilenna a lladratta yn aml

ODdechreu'r mîs hŷd ynghŷlch yr ail sŷl bŷdd wresog, ac ondodid bŷdd rhai cafodydd dwysion, a gwynt uchel ynghylch y 5 a'r 6 dŷdd ac o'r ail sul hŷd ynghŷlch y 18 dydd, bydd oer a chymybog, ac o hynny i'r 27 dydd bydd tabyg i fôd yn demhestlog ymbell wâith o fêllt a thyranau, ac ymbell gafod, Têg ar ddiwedd y mîs, a dîgon sych drwŷ'r holl fis.

GORPHENHAF, 1695.

Lleuad yn newid y Dŷdd cyntaf, cŷn naw y boreu
Un chwarter oed y 9 Dŷdd, ynghŷlch naw y boreu.
Llawn lleuad yr 16 Dŷdd, cŷn un ar y glôch y boreu
Tri chwarter oed y 23 Dŷdd, ynghŷlch 8 ar prŷdnawn
Yn newid yr 31 dŷdd ynghŷlch un y boreu

D.	Dyddie wŷthnos	dyddie gwŷl a hynod	Symud arwŷd.	o ll	h	c	b	m
1	Dydd Llun	Gofwŷ mair	dwŷfron	)(	3	57	8	3
2	Mawrth	Yswittan	7 B y cefen	1	3	58	8	2
3	mercher	Marthin	a'r Galon	2	3	58	8	2
4	Dŷdd Jou	Péblig	8 N y Bol	3	3	59	8	1
5	Gwener	3 Grigor	ar Perfedd	4	4	0	8	0
6	Sadwrn	Ersull	y cyllaf	5	4	1	7	59
7	**Sul** y 7	gwedi'r Drindod	7 B cluniau	6	4	3	7	57
8	Dŷdd Llun	ganwŷd mair	clunniau	7	4	4	7	56
9	Mawrth	7 Thomas	4 N Arphed	D	4	5	7	55
10	Mercher	y saith frodŷr	Arphed	1	4	6	7	54
11	Dŷdd Iou	Gower, Bened	10 N Mordd.	2	4	7	7	53
12	Gwener	14 Garmon. ban	Morddwŷd	3	4	8	7	52
13	Sadwrn	Doewen	10 N: Glinîe	4	4	9	7	51
14	**Sul** yr 8	gwedi'r Drindôd	a Garreu	5	4	10	7	50
15	Dŷdd Llun	dŷdd Swithin	10 N coesau	6	4	12	7	48
16	Mawrth	12 Henry	yn y coesau	O	4	13	7	47
17	Mercher	Cynllo	10 Traed	1	4	15	7	45
18	Dŷdd Iou	Edward	yn y Traed	2	4	16	7	44
19	Gwener	dyddiau'r cŵn yn-	11 N y Pen	3	4	18	7	42
20	Sadwrn	Margret (dechre	ar Wŷneb	4	4	19	7	41
21	**Sul** y 9	gwedi'r Drindod	yn y pen	5	4	21	7	39
22	Dŷdd Llun	mair fagdalen	4 B Gwddwf	6	4	23	7	37
23	Mawrth	Apolinarus	Gwddwf	☾	4	24	7	36
24	Mercher	noswŷl Jago	1 N ysgwŷdd	1	4	26	7	34
25	Dŷdd Iou	**Gwŷl Jago**	Breichiau	2	4	27	7	33
26	Gwener	Anna	dwŷlaw	3	4	29	7	31
27	Sadwrw	y saith gysgadur	2 B Bronne	4	4	30	7	30
28	**Sul** y 10	gwedi'r Drindod	Bronn:u	5	4	32	7	28
29	Dŷdd llun	18 Samson	1 N cefen	6	4	34	7	26
30	Mawrth,	Abdon	ar galon	7	4	36	7	24
31	Mercher,	Garmon Esgob	cefen, calon	)(	4	38	7	22

GORPHENHAF, 1695.

1 Tŷ ♍ 2 20
2 Tŷ ♍ 23 2
3 Tŷ ♎ 17 35
☽ ♎ 18 0
4 Tŷ ♏ 23 0
☊ ♐ 14 0
⊕ ♐ 20 10
5 Tŷ ♑ 6 0
♄ ♑ 12 ℞
6 Tŷ ♒ 9 0
7 Tŷ ♓ 2 20
8 Tŷ ♓ 23 2
9 Tŷ ♈ 17 35
10 Tŷ ♉ 23 0
♂ ♉ 26 0
☋ ♊ 14 0
☉ ♋ 0 0
11 Tŷ ♋ 6 0
☿ ♋ 6 0
♀ ♌ 4 0
12 Tŷ ♌ 9 0
♃ ♌ 23 0
♂ yn grŷf 15
♄ yn grŷf 13
♃ yn grŷf 6
☽ yn gref 6
♀ yn gref 3
☿ yn grŷf 2
☉ yn wan 2
⊕ yn grŷf 18
☽ a □ ♄ ad ✱ (♃ △ ☉
☿ a ☌ ☉, (ad ☍ ♄

☉ a ✱ ♃, ad (☍ ♄
♂ a □ ♃

YR addurn hwn a osodais ar ddyfodiad yr haul i ardŷdd y crangc, yr 11 dŷdd o fehefin, 23 munŷd wedi 9 y boreu; ar y Cyfamser hwnw y dechreu y Trydŷdd chwarter o'r Flwŷddŷn hon. Ar addurn hwn ŷw'r penaf i farnu wrtho am y Trydŷdd chwarter.

Y planedau sadwrn a mawrth ŷw 'r planedau cryfaf yn yr addurn hwn. *A* sadwrn yn ei gwrthrediad yn y pumed tŷ, a mawrth mewn colledigywŷdd yn y degfed tŷ; hynnŷ sŷ 'n dangos a bŷdd y bobl gyffredinol mewn llawer o drafferthion, ac yn drymion eu calonau o herwŷdd eu hadfŷd a'u cledi, llawer mâth ar helbul a'u goddiwes ynghŷch y mîs hwn. Trethi trymion etto sŷ'n digaloni llawer, â digofaint eu brenin a frawycha amrŷw. *A* Rhai a gerŷddir am achosion bychain; a llawer a glwŷfa o ddoluriau gloddestol, drwŷ ymgestio garmod ar ancwŷn a ffrwŷthŷdd coed afiachus. *Ac* ynghŷlch diwedd y mîs diweddaf, neu ddechreu y mîs yma, diameu a bŷdd ymryson neu ymladd ar fôr neu dîr. Ni bŷdd *Holand* a *Scotland* yn ddiangel oddiwrth rai o'r Tramgwŷddiadau hynnŷ.

ONdodid bŷdd y Tywŷdd yn dég ac yn sŷch o ddechreu'r mîs hwn hŷd ynghŷlch yr ail sul; ac o hynnŷ i ddiwedd y mis bŷdd rhai cafodydd dwysion ymbell waith mewn rhai mannau, ac am ddim a rwyf yn ei ddeall ni bydd dim achos i achwŷn gael garmod o wlaw y mis ymma.

AWST, 1695.

Lleuad yn un chwarter oed 7 dŷdd, cyn 6, or prŷdnawn
Llawn-lleuad y 14 dŷdd, wedi 8 y boreu
Trî chwarter oed, yr 21 dŷdd, unarddeg y boreu
Newidio y 29 dŷdd, ynghŷlch 3 o'r prŷdnawn

D.	dyddier wŷth	dyddie gwŷl a hynod	symud Arwŷdd	o. ll	H	C.	H	M
1	dydd jou	Dŷdd Awst	2 B y Bol	1	4	40	7	20
2	gwener	Peder i garchar	Bol	2	4	41	7	19
3	ſadwrn	2 Moſes	1 N Clunie	3	4	42	7	18
4	**Sul** yr 11	gwedi'r Drindod	clunniau	4	4	44	7	16
5	Dŷdd llun	Oſwallt. frenin	10 N Arphed	5	4	46	7	14
6	mawrth	ymrith enw Jeſu	arphed	6	4	48	7	12
7	mercher	3 Pendefig	yn yr arphed	☽	4	49	7	11
8	dŷdd jou	Illog	2 B mordd	1	4	51	7	9
9	gwener	4 *A*riſtarcus	morddwŷd	2	4	53	7	7
10	ſadwrn	Lawrence	6 B Gliniau	3	4	55	7	5
11	**Sul** y 12	gwedi'r drindod	glinniau	4	4	57	7	3
12	Dŷdd llun	11 Gilbart	6 B coeſau	5	4	58	7	2
13	mawrth	Hipolitus	yn y coeſau	6	5	0	7	0
14	mercher	Betram	6 B Traed	○	5	2	6	58
15	Dŷdd jou	Gwŷl fair Gyntaf	yn y traed	1	5	4	6	56
16	gwener	Rochus	7 B y pen	2	5	6	6	54
17	ſadwrn	Hartfford	ar wŷneb	3	5	8	6	52
18	**Sul** y 13	gwedi'r Drindod	11 B Gwddwf	4	5	10	6	50
19	Dŷdd llun	18 Elen	gwddwf	5	5	12	6	48
20	mawrth	Barnard	10 N yſgwŷdd	5	5	14	6	46
21	mercher	*A*nthonaſius	yſgwŷddau	☾	5	16	6	44
22	Dŷdd jou	Gwŷddélan	breichiau	1	5	18	6	42
23	gwener	nôs *St* Bartholom.	7 B Bronne	2	5	20	6	40
24	ſadwrn	**Gwyl Barthol.**	bronnau	3	5	22	6	3[illegible]
25	**Sul** y 14	gwedi'r Drindod	4 B y cefen	4	5	24	6	36
26	Dŷdd llun	27 *M*oddwid	ar galon	5	5	26	6	34
27	mawrth	dyddiau'r Cwn yn	Cefen, Calon	5	5	28	6	32
28	mercher	*A*wſtin (diweddu	8 B Bol	7	5	30	6	30
29	Dŷdd jou	Jeſan y coed	y bol	)(	5	32	6	28
30	gwener	Gwŷl Deilo	5 N Clunie	1	5	34	6	26
31	ſadwrn	*A*drian Eſgob	clunniau	2	5	35	6	25

AWST, 1695.

1 Tŷ	♏	22	45
☊	♐	15	00
2 Tŷ	♐	18	40
☽	♑	5	0
♄	♑	12	℞
3 Tŷ	♑	29	39
4 tŷ	♓	14	0
5 tŷ	♈	13	5
6 tŷ	♉	3	21
7 tŷ	♉	22	45
⊕	♉	22	45
♂	♊	1	0
☋	♊	15	0
8 tŷ	♊	18	40
☉	♋	5	0
☿	♋	17	0
9 tŷ	♋	29	39
♀	♌	10	0
♃	♌	24	0
10 tŷ	♍	14	
11 tŷ	♎	13	5
12 tŷ	♏	3	21

♃ yn grŷf 19
♂ yn grŷf 12
♄ yn grŷf 12
♀ yn grêf 10
☿ yn grŷf 8
☽ yn grêf 1
☉ yn wan 8
⊕ yn grŷf 10

☽ a △ ♃ .ad ♂
☿ a ☍ ♄ (♄
☉ a ⚹ ♃ .ad ☍
♂ a □ jou (♄

C*Ryfder y Planedau yn hollawl, yn y 3 Addurnau am y Trydŷdd chwarter o'r flwŷddŷn hôn.* ♄ *ŷdd yn grŷf* 38, ♃ *yn grŷf* 38, ♀ *yn grêf* 33, ♂ *yn grŷf* 31, ☿ *yn grŷf* 7, ☽ *yn grŷf* 1, ☉ *yn wan* 14, ⊕ *yn grŷf* 29

Yr addurn hwn a osodais ar y llawn lleuad, yr 16 dŷdd o fis *mihefin*, 40 munŷd, wedi 4 o'r prŷdnawn. A hwn ŷw'r addurn diweddaf am y traydŷdd *chwarter* o'r flwŷddŷn hon

Gosodiad y blaned ☿ Arglwŷdd y degfed a'r wŷthfed o dai yr addurn, yn yr wŷthfed tŷ, ac mewn Cyferbyniad dremiad a ♄ arglwŷdd y trydŷdd tŷ, yn yr ail; a sadwrn mewn gwrthrediad yno: ar haul hefŷd yn wan yn yr wŷthfed tŷ, ac mewn cyferbyniad dremiad a sadwrn, a'r lleuad hefŷd (arglwŷddes y nawfed tŷ) yn yr ail tŷ mewn cyswllt a sadwrn, hynnŷ sŷ'n dangos a bŷdd afiechid a gwendid cŷrph ar amrŷw o wŷr enwog, ac a bŷdd meirw rhai o honŷnt yn nyddiau'r cwn. A gosodiad mawrth arglwŷdd y cyntaf ar pumed, ar deuddegfed o dai yr addurn, yn y seithfed tŷ gyda chynffon y ddraig, ac mewn pedrogledd dremiad ar blaned Jou (arglwŷdd yr ail ar pedwaredd o dai yr addurn) yn y nawfed tŷ. Hyn sŷ'n dangos a bŷdd ymgyfreithio mawr ynghŷlch tai at tiroedd ac ondodid bŷdd ymryson ynghŷlch perthunasau Eglwŷsŷdd, a newidio a throi allan o'u llefoedd wŷr llen a phregethwŷr. Ynghŷlch canol y mis yma bŷdd ymlâdd ar fôr neu dir. A chŷn diwedd y mis drachefen bŷdd ceisio cyttuno am heddwch.

Nid wif yn deall amgen na bo'r Tywŷdd yn ddigon sŷch y mis ymma. Ynghŷlch yr ail sul bŷdd tebyg i fod pêth gwlaw, a hynŷ drwy fellt a thyranau.

MEDI, 1695.

Y Lleuad ſŷdd yn un chwarter oed 6 dŷdd, 1 y boreu
Llawn-lleuad y 13 dŷdd, ynghŷlch 6, o'r prŷdnawn
Trî chwarter oed, yr ugeinſed dŷdd, cyn chwêch y boreu
Newidio yr 28 dŷdd, ynghŷlch 6 y boreu

D	[illegible]lier n ŷth	dyddie gwŷl a hyno.	ſymud Arwŷdd	o. ll	H	C.	H	M
1	Sul y 15	gwedi'r Drindod	clunniau	3		37	6	23
2	Dŷdd llun	Sulien	2 B Arphed	4	5	39	6	21
3	mawrth	1 Silin	yr arphed	5	5	41	6	19
4	mercher	Erddulad	9 B mordd	6	5	43	6	17
5	dŷdd jou	Marchell	morddwŷd	7	5	45	6	15
6	gwener	Idlos	1 N Gliniau	D	5	47	6	13
7	ſadwrn	Ganed Elizab.1533	a garrau	1	5	49	6	11
8	Sul yr 16	gwedi'r Drindod	4 N coeſau	2	5	50	6	10
9	Dŷdd llun	8 ganed mair gyn	coeſau	3	5	52	6	8
10	mawrth	9 Delwfŷw	5 N Traed	4	5	54	6	6
11	mercher	Daniel	traed	5	5	56	6	4
12	Dŷdd jou	Cylŷd nôs a dŷdd	7 N y pen	6	5	58	6	2
13	gwener	15 Nicodemus	ar wŷneb	O	6	0	6	0
14	ſadwrn	gwŷl y Gróg.	11 N Gwddwf	1	6	2	5	58
15	Sul y 17	gwedi'r Drindod	yn y gwddwf	2	6	4	5	56
16	Dŷdd llun	Edŷth	gwddwf	3	6	6	5	54
17	mawrth	Lambert	8 B yſgwŷdd	4	6	8	5	52
18	mercher	Ffeiriolus	breichiau	5	6	10	5	50
19	Dŷdd jou	gwenfrewi	3 N Bronne	6	6	12	5	48
20	gwener	noſwŷl Fathew	bronnau	☾	6	14	5	46
21	ſadwrn	**Gwyl Fathew**	dwŷfron	1	6	16	5	44
22	Sul y 18	gwedi'r drindod	8 B cefen	2	6	18	5	42
23	Dŷdd llun	22 Morus	a'r galon	3	6	20	5	40
24	mawrth	Tecla	3 N y Bol	4	6	22	5	38
25	mercher	Meuga	perfedd	5	6	24	5	3[illegible]
26	Dŷdd jou	Cyprian	yn y Bol	6	6	26	5	34
27	gwener	Judeth	2 B Clunie	7	6	28	5	32
28	ſadwrn	30 Nidam	clunniau	)(	6	30	5	30
29	Sul y 19	**Gwyl Mihangel**	10 B arphed	1	5	32	5	28
30	dŷdd llun	Sierom	arphed	2	6	34	5	26

MEDI, 1695.

1 Tŷ	♓	2	17
☽	♓	29	40
2 Tŷ	♉	5	21
3 Tŷ	♊	4	2
☋	♊	10	0
4 Tŷ	♊	19	0
5 Tŷ	♋	2	0
6 Tŷ	♋	20	15
♂	♋	27	40
7 Tŷ	♍	2	17
⊕	♍	2	17
♃	♍	12	33
☿	♍	22	0
☉	♍	29	40
8 Tŷ	♏	5	21
♀	♏	14	50
9 Tŷ	♐	4	2
☊	♐	10	0
10 Tŷ	♐	19	0
11 Tŷ	♑	2	0
♄	♑	8	9
12 Tŷ	♑	20	15

♄ yn grŷf 14
☿ yn grŷf 12
☽ yn grêf 8
♃ yn grŷf 8
♂ yn grŷf 7
♀ yn grêf 2
☉ yn wan 4
⊕ yn grŷf 11

☽ a ☍ ☿, △ (♂, ad □ ♄
☿ a ⚹ ♀ ☌ ♃
☿ ad ⚹ ♂, ☌ ☉
♀ a ⚹ ♄ Jou

1 Tŷ	♋	19	9
♂	♋	27	45
2 Tŷ	♌	8	29
3 Tŷ	♌	25	55
♃	♍	12	33
4 Tŷ	♍	19	0
☿	♍	23	0
☉	♎	0	0
5 Tŷ	♎	29	7
♀	♏	15	0
☊	♐	10	0
6 Tŷ	♐	18	32
♄	♑	8	9
7 Tŷ	♑	19	9
⊕	♑	21	9
8 Tŷ	♒	8	29
9 Tŷ	♒	25	55
10 Tŷ	♓	19	0
☽	♈	2	0
11 Tŷ	♈	29	7
☋	♊	10	0
12 Tŷ	♊	18	32

♂ yn grŷf 21
☽ yn grêf 15
☿ yn grŷf 14
♀ yn grêf 9
♃ yn grŷf 7
♄ yn grŷf 2
☉ yn wan 8
⊕ yn grŷf 5

☽ a ☍ ☿, △ ♂
☽ ad □ ♄
☿ a ⚹ ♀, ☌ (jou
☿ ad ⚹ ♂, (☌ ☉

1 ☉ a ⚹ ♂, ad (□ ♄ Jou a △ ♄

2 ♀ a ⚹ ♄ jou ☉ a ⚹ ♂, ad □ ♄ jou a △ ♄

YR addurn cyntaf o'r ddau yma a osodais ar y llawn lleuad, y 13 dŷdd o'r mîs hwn, a hwn ŷw'r addurn cyntaf am y chwarter diweddaf or flwŷddŷn

Yr ail addurn yma a osodais ar ddyfodiad yr haul i Arwŷdd y far tol, y 12 dŷdd o'r mîs hwn, ar yr amser hwnw mae'r chwarter diweddaf or flwŷddŷn yn dechreu.

Yn'r addurn Cyntaf, mae ☽ yn y ty cyntaf, ac yn nesu oddiwrth □ a ☿, ac at □ ☉ ♄ yn yr 11 tŷ. Hynŷ sŷ'n dangos (nid) gwâgheir Codau llawer, i lenwi codau ychydig. Bŷdd trethi etto yn drymion, a Lladratta ar y môr, a cholledion mawr

Yn yr ail addurn, mae 'r hôll blanedau onid un dan y ddauar, a ♂ y gryfaf o honŷnt yn y tŷ cyntaf, ac mewn arfoll, a △, a ☽, yn y 10 tŷ, a ♄ mewn △ ♃, ⚹ ♀. Hynŷ a duedda feddyliau y gwŷr doethion i ymgynghori am wastadlu heddwch. Ac i rwŷsi mewn peth gobeith a brith gyttunir am heddwch y chwarter diweddaf or flwŷddŷn hon : ac os cyttunir rwisi yn ofni a torir y cyfamod mewn dwŷ flynedd o amser

Ymbell gafod o wlaw yr wŷthnos gyntaf, a'r drydŷdd ; a sŷch yr amseroedd eraill.

HYDREF, 1695.

Y Lleuad sydd yn un chwarter oed, y 5 dydd, cyn 10 y bore
Llawn-lleuad y 12 dydd, ynghylch 5 ar y glôch y boreu
Tri chwarter oed yr 20 dydd, ynghylch 1 y boreu
Newidio y 27 dydd, gwedi saith o'r nôs

D.	dyddier wythn.	dyddie gwyl a bynod.	symud Arwydd.	o.l.	H	C	H	M
1	mawrth	Garmon	4 N mordd	3	6	36	5	24
2	mercher	Thomas	morddwyd	4	6	38	5	22
3	dydd jou	9 Gerson	8 N Glinniau	5	6	40	5	20
4	gwener	Ffransis	a garrau	6	6	42	5	18
5	sadwrn	Cymhafal	11 N coesau	☽	6	44	5	16
6	Sul yr 20	gwedi'r Drindod	coesau	1	6	46	5	14
7	dydd llun	8 Cynog	coesau	2	6	48	5	12
8	mawrth	Camarch	1 B traed	3	6	50	5	10
9	mercher	Danis.. Tarwg	yn y traed	4	6	52	5	8
10	dydd jou	Triffon	2 B y pen	5	6	54	5	6
11	gwener	Pritsiard	ar wyneb	6	6	56	5	4
12	sadwrn	13 Edward	7 B gwddwf	○	6	58	5	2
13	Sul yr 21	gwedi'r Drindod	yn y gwddwf	1	7	0	5	0
14	dydd llun	Tudur	1 N ysgwydd	2	7	2	4	58
15	mawrth y	Mihangel fach	Breichiau	3	7	4	4	56
16	mercher	Gallusarch	a dwylo	4	7	6	4	54
17	dydd jou	Etheldred	1 B bronnau	5	7	7	4	53
18	gwener	Gwyl St. Luc	dwyfron	6	7	9	4	51
19	sadwrn	Ptolomi	11 B y cefen	7	7	11	4	49
20	Sul y 22	gwedi'r Drindod	a'r galon	☾	7	13	4	47
21	dydd llun	yr 1100, gwyryfon	11 N y Bol	1	7	15	4	45
22	mawrth	20 Gwendolina	a'r perfedd	2	7	16	4	44
23	mercher	Gwynog. maethan	yn y Bol	3	7	18	4	42
24	dydd jou	Cadfarch	11 B clunniau	4	7	20	4	40
25	gwener	Crispin	clunniau	5	7	22	4	38
26	sadwrn	25 Crispiany	6 N arphed	6	7	24	4	36
27	Sul y 23	gwedi'r drindod	yn yr arphed	)(	7	25	4	35
28	dydd llun	Gwyl St. Jud, etc.	11 N mordd	1	7	27	4	33
29	mawrth	Narcustus	morddwyd	2	7	29	4	31
30	mercher	Dogfael	morddwyd	3	7	30	4	30
31	dydd jon	Barnard	1 B glinniau	4	7	32	4	28

HYDREF, 1695.

1. Tŷ	♎	6	9
●	♎	6	9
☽ ☉	♎	15	0
☿	♎	19	0
2 Tŷ	♎	28	32
♀	♏	26	0
3 Tŷ	♏	27	55
☊	♐	9	0
4 Tŷ	♑	8	0
♄	♑	8	38
5 Tŷ	♒	16	35
6 Tŷ	♓	14	17
7 Tŷ	♈	6	9
8 Tŷ	♈	28	32
9 Tŷ	♉	27	55
☋	♊	9	0
10. Tŷ	♋	8	0
♂	♌	6	0
11 Tŷ	♌	16	35
12 Tŷ	♍	14	17
♃	♍	15	43
☿ yn gref			18
♄ yn grŷf			18
♂ yn grŷf			13
☽ yn grêf			7
♃ yn grŷf.			5
♀ yn grêf			5
☉ yn wan			2
⊕ yn grŷf			6
☽ a ⚹ ♂ · □ ♄			
☽ ad ☌ ☿			
☿ a □ ♄ · ☌ ☉			
♀ a ⚹ ♃			
☉ a □ ♄ ⚹ ♂			
♃ a △ ♄			

YR addurn hwn a osodais ar newid y lleuad, yr 28 dŷdd o fis medi, 42. o fŷnŷdiau wedi 5 y boreu, a hwn ŷw'r Trydŷdd addurn am y chwarter diweddaf or flwŷddŷn hon

Crŷfder y planedau yn hollawl yn y 3 Addurnau, am y chwarter diweddaf o'r Flwŷddŷn hon. Y blaned ☿ *sŷdd yn grŷf o dystiolaethau* 44, ♂ *yn grŷf* 41, ♄ *yn grŷf* 34, ☽ *yn grêf* 30, ♃ *yn grŷf* 20, ♀ *yn grêf* 16, ☉ *yn wan* 14, ⊕ *yn grŷf* 22.

Y blaned mercher ŷw'r gryfa yn yr addurn hwn mewn cyswllt ar haul a'r lleuad yn y tŷ cyntaf, a ♂ arglwŷdd y Trydŷdd ar seithfed tŷ, yn y degfed, ac mewn ⚹ a chyfarchafael yr addurn a ♀ arglwŷddes y tŷ cyntaf yn y trydŷdd, ac mewn ⚹ a ♃ arglwŷdd y 6 tŷ, yn y 12 tŷ. Hynŷ sŷ 'n dangos dedwŷddwch i *Loeger*, tua diwedd y flwŷddŷn, sef amser Jachus heddychol, a phawb yn llawenu wrth hynŷ, dan obeithio hir heddwch a gwŷnfŷd. Etto gan fôd sadwrn arglwŷdd y 4 ar 5 o dai yr addurn yn y 4 tŷ, ac mawn □ a ☉ a ☽, ar ⊕ hefŷd yn y tŷ cyntaf. Hynŷ a ddychrŷn y rhai a ddaliasant dai a thiroedd ar gam oddiwrth y cywir feddian wŷr, *etc*. Oblegŷd pan beidier a rhyfela ceir amser i wasdadlu cyfiawnder gartref

A thâsg fawr a fŷdd i rai o'r Cyfreithwŷr, wneuthŷr cyfiawnder. Pen gaffo pawb uniondeb, Croes yn y post

Y Tywŷdd a fŷdd yn sŷch, ac yn ddu-oer y rhan fwŷaf o'r mîs hwn, cymylog a thywŷll, a niwliog weithieu. Ac ondodid bŷdd peth cafodŷdd o wlaw (ymbell waith mewn rhai mannau) o'r llawn-lleuad i ddiwedd y mîs

HYDREF, 1695.

Y Lleuad fydd yn un chwarter oed, y 5 dydd, cyn 10 y bore
Llawn-lleuad y 12 dydd, ynghylch 5 ar y glôch y boreu
Tri chwarter oed yr 20 dydd, ynghylch 1 y boreu
Newidio y 27 dydd, gwedi saith o'r nôs

D.	dyddier wythnos	dyddie gwyl a hynod	symud Arwydd	L.	H	M	H	M
1	mawrth	Garmon	4 N mordd	3	6	36	5	24
2	mercher	Thomas	morddwyd	4	6	38	5	22
3	dydd jou	9 Gerson	8 N Glinniau	5	6	40	5	20
4	gwener	Ffransis	a garrau	6	6	42	5	18
5	sadwrn	Cymhafal	21 N coesau	☽	6	44	5	16
6	Sul yr 20	gwedi'r Drindod	coesau	1	6	46	5	14
7	dydd llun	8 Cynog	coesau	2	6	48	5	12
8	mawrth	[illegible]	1 B traed	3	6	50	5	10
9	mercher	Danis. Tarwg	yn y traed	4	6	52	5	8
10	dydd jou	Triffon	2 B y pen	5	6	54	5	6
11	gwener	Pritchard	ar wyneb	6	6	56	5	4
12	sadwrn	13 Edward	7 B gwddwf	○	6	58	5	2
13	Sul yr 21	gwedi'r Drindod	yn y gwddwf	1	7	0	5	0
14	dydd llun	Tudur	1 N ysgwydd	2	7	2	4	58
15	mawrth y	Mihangel fach	Breichiau	3	7	4	4	56
16	mercher	Gallusarch	a dwylo	4	7	6	4	54
17	dydd jou	Etheldred	1 B brongau	5	7	8	4	53
18	gwener	Gwyl St. Luc	dwyfron	6	7	9	4	51
19	sadwrn	Ptolomi	11 B y cefen	7	7	11	4	49
20	Sul y 22	gwedi'r Drindod	a'r galon	☾	7	13	4	47
21	dydd llun	yr 1100, gwyryfon	11 N y Bol	1	7	15	4	45
22	mawrth	20 Gwendolina	a'r perfedd	2	7	16	4	44
23	mercher	Gwynog. maethan	yn y Bol	3	7	18	4	42
24	dydd jou	Cadfarch	11 B clunniau	4	7	20	4	40
25	gwener	Crispin	clunniau	5	7	22	4	38
26	sadwrn	25 Crispiany	6 N arphed	6	7	24	4	36
27	Sul y 23	gwedi'r drindod	yn yr arphed	)(	7	25	4	35
28	dydd llun	Gwyl St. Jud, etc.	11 N mordd	1	7	27	4	33
29	mawrth	Narcussus	morddwyd	2	7	29	4	31
30	mercher	Dogfael	morddwyd	3	7	30	4	30
31	dydd jou	Barnard	1 B glinniau	4	7	32	4	28

HYDREF, 1695.

1. Tŷ	♎	6	9
●	♎	6	9
☽ ☉	♎	15	05
☿	♎	19	0
2 Tŷ	♎	28	32
♀	♏	26	0
3 Tŷ	♏	27	55
☊	♐	9	0
4 Tŷ	♑	8	0
♄	♑	8	38
5 Tŷ	♒	16	35
6 Tŷ	♓	14	17
7 Tŷ	♈	6	9
8 Tŷ	♈	28	32
9 Tŷ	♉	27	55
☋	♊	9	0
10. Tŷ	♋	8	0
♂	♌	6	0
11 Tŷ	♌	16	35
12 Tŷ	♍	14	17
♃	♍	15	43

☿ yn gref 18
♄ yn grŷf 18
♂ yn grŷf 13
☽ yn gref 7
♃ yn grŷf. 5
♀ yn gref 5
☉ yn wan 2
⊕ yn grŷf 6

☽ a ✱ ♂ □ ♄
☽ a ☌ ♂ ☿
☿ a □ ♄ ☌ ☉
♀ a ✱ ♃
☉ a □ ♄ ✱ ♂
♃ a △ ♄

YR addum hwn a osodeis ar dewi[illegible] yr 28 dydd o fis medi, 42, o [illegible] y boreu, a hwn ŷw'r Trydŷdd addum am y chwarter diweddaf or flwŷddŷn hon

Cryfder y planedau yn holl[illegible] yn y 3 [illegible] am y chwarter diweddaf o'r Flwŷddŷn hon. Y [illegible] ☿ fŷdd yn grŷf o dystiolaethau 44, ♂ yn gryf 41, ♄ yn grŷf 34, ☽ yn grêf 3P, ♃ yn [illegible] ♀ yn gref 16, ☉ yn wan 14, ⊕ yn gryf 2[illegible]

Y blaned mercher ŷw'r [illegible] yn yr addurn hwn mewn cysswllt ar haul a'r [illegible] yn y tŷ cyntaf, a ♂ arglwŷdd y Trydŷdd [illegible] tŷ, yn y degfed, ac mewn ✱ a chy[illegible] yr addurn a ♀ arglwŷddes y tŷ cyntaf yn y tryd[illegible] mewn ✱ a ♃ arglwŷdd y 6 tŷ, yn y [illegible] tŷ. Hynŷ fŷ'n dangos dedwŷddwch i [illegible] tua diwedd y flwŷddŷn, sef amser [illegible] ychol, a phawb yn llawenu wrth [illegible] obeithio hir heddwch a gwŷnfyd. [illegible] sadwrn arglwŷdd y 4 a'r 5 o dan yr addurn [illegible] 4 tŷ, ac mawn □ a ☉ a ☽, a'r ⊕ [illegible] tŷ cyntaf. Hynŷ a ddychrŷn y rhai a [illegible] sant dai a thiroedd ar gam oddiwrth y [illegible] feddian wŷr, *&c.* Oblegŷd pan baidier a [illegible] ceir amser i wasdadlu cyfiawnder [illegible]

A thrais fawr a fŷdd i rai o'r C[illegible] wneuthŷr cyfiawnder. Pen gaffo pawb [illegible] deb, Croes yn y post

Y Tywŷdd a fŷdd yn sych, ac yn [illegible] rhan fwyaf o'r mis hwn, cymylog a [illegible] wyll, a niwlog weithieu. Ac [illegible] peth cafodŷdd o wlaw ([illegible] rhai manau) o'r llawn-lloer i dd[illegible] mis

John Lewis [illegible]

TACHWEDD, 1695.

Lleuad yn un chwarter oed, y 3 dŷdd, ar 5 o'r nos
Llawn lloned y 10 dŷdd, ynghŷlch wŷth o'r nôs
Trì chwarter oed y 18 dŷdd, arol 9 or nôs
Newidio y 26 dŷdd, ynghŷlch 7 y boreu

D.	dyddie'r wŷth	dyddie gwŷl a hynod	symud Arwŷ.L.	o.ll	H	C	H	M
1	Gwener	Gwyl yr hol St.	Glin, a gar.	5	7	34	4	26
2	Sadwrn	3 Christiolus	3 b Coesau	6	7	35	4	25
3	Sul y 24	gwedi'r Drindod	yn y coesau	D	7	37	4	23
4	Dŷdd llun	Ganed B. Wiliam	6 b Traed	1	7	39	4	21
5	Mawrth	Y Powdr plot	yn y traed	2	7	40	4	20
6	Mercher	Edwin	11 b y Pen	3	7	42	4	18
7	Dŷdd jou	Cyngar	a'r wŷneb	4	7	43	4	17
8	Gwener	Tysilio	4 n y gwddw	5	7	44	4	16
9	Sadwrn	Pabo	gwddwf	6	7	46	4	14
10	Sul y 25	gwedi'r Drindod	11 n ysgwŷdd	C	7	47	4	13
11	Dŷdd llun	5 Cybi. Marthin	ysgwŷddau	1	7	49	4	11
12	Mawrth	Padarn	braich. Llaw	2	7	50	4	10
13	Mercher	Brisus	8 b Bronne	3	7	51	4	9
14	Dŷdd jou	Neileg	bronnau	4	7	53	4	7
15	Gwener	Marchudd	7 n cefen	5	7	54	4	6
16	Sadwrn	17 Hugh	a'r galon	6	7	56	4	4
17	Sul y 26	gwedi'r Drindod	cefen, calon	7	7	58	4	2
18	Dŷdd llun	17 Afan	8 b y Bol	☾	8	0	4	0
19	Mawrth	10 Agoleth	ar perfedd	1	8	1	3	59
20	Mercher	Edmwnd	10 n Clunnie	2	8	2	3	58
21	Dŷdd jou	Digain	clunniau	3	8	3	3	57
22	Gwener	Dyniolen	clunniau	4	8	4	3	56
23	Sadwrn	Clement	2 b Arphed	5	8	5	3	55
24	Sul y 27	gwedi'r Drindod	yn yr arphed	5	8	6	3	54
25	Dŷdd llun	Catherine	7 b mordd.	7	8	7	3	53
26	Mawrth	Linus	morddwŷd.	)(	8	7	3	53
27	Mercher	Allgof	9 b Glinie		8	8	3	52
28	Dŷdd jou	Oda. Ruffus	a garrau	2	8	9	3	51
29	Gwener	Sadwrn	10 b coesau	3	8	9	3	51
30	Sadwrn	Gwyl Andrews	y coesau	4	8	10	3	50

TACHWEDD, 1695.

1 Tŷ	♋	21	56	
2 Tŷ	♌	11	12	
♂	♌	28	40	
3 Tŷ	♌	29	2	
4 Tŷ	♍	23	0	
♃	♍	23	23	
5 Tŷ	♏	4	10	
♀	♏	22	35	
☉	♏	29	0	
☊	♐	7	0	
☿	♐	20	0	
6 Tŷ	♐	22	16	
♄	♑	11	49	
7 Tŷ	♑	21	56	
⊕	♑	21	56	
8 Tŷ	♒	11	12	
9 Tŷ	♒	29	2	
10 Tŷ	♓	23	0	
11 Tŷ	♉	4	10	
☽	♉	29	0	
☋	♊	7	0	
12 Tŷ	♊	22	16	
♂ yn grŷf 21				
♃ yn grŷf 14				
♄ yn grŷf 12				
☽ yn gref 10				
☉ yn grŷf 7				
☿ yn wan 1				
♀ yn wan 12				
⊕ yn grŷf 9				
☽ a ☍ ♀, △ (♃, □ ♂				
♀ a □ ♂, ☌ (☉ ✱ ♃				
☉ a ✱ ♃, in (□ ♂				

YR addurn yma a oſodais ar y diffŷg a ſŷdd ar y lleuad y 10 dŷdd o'r mis hwn, a'i ganol a fŷdd 49 o funŷdie wedi 7 o'r nôs

Y diffŷg hwn (gan ei fód yn arwŷdd y tarw, ac yn yr XI tŷ) ſŷ'n rhagddangos a bŷdd prinder ŷd a ffrwŷthŷdd y ddâiar, a Rhŷw ymryfuſedd ymhlith y gwŷr llen, ac Afiechŷd ar wartheg: ar pethau hynnŷ a ddigwŷddant yn hytraf yn y werddon.

Nid ŷw'r bobl yn ceiſio gwŷbod gan ſywedŷdd ond pedwar o bethau; ſef pa un a gaent ai rhyfel ai heddwch, ai Jechŷd ai afiechŷd; ai prinder ai digonedd, ai Tegwch ai drygcin. Ac yn wîr nid eill neb gymerŷd mwŷ o boen i geiſio rhagwŷbodaeth or pethau hynnŷ nag a gymerais if yn yr Almanac hwn.

BYdd tebŷg i fod yn rhewlŷd yn fynŷch y pythefnos cyntaf or mis hwn, ac ymbell gafod o eira neu odwlaw weithieu: ac o'r trydŷdd chwarter i ddiwedd y mis, bydd weithieu yn dég ac yn eglur, a phêth rhew; ac weithieu yn gymylog, ac ymbell gafod o eira; weithieu ſych, ac weithieu gwlyb

Na ddiſgwilied nêb a geill ſywedydd ragddangos y tywydd yn gywir bôd dydd yn neilltuol ymhôb man, o blegyd fód y tywŷdd mo'r anwadal heb ddigwydd odid o amſer yn y naill fan fel a digwyddo yn y man aroll

Megis ar yr 11 dŷdd o febefin y llynedd, by mellt a thyranau Creulon, a gwlaw anferth yn ſir Henffordd; y prŷd a lladdodd mellten [illegible]r, a 40 gyffylau rhwng Llwdlo *a Llanllieni: Ac lle yr oeddwn if o fewn 30 o filltyroedd i'r fan hono yr un dŷdd, roedd yn ddiwrnod têg, eglur, a thawel, heb na chafod na chwmwl, na mêllten na tharan*

RHAGFYR, 1695.

Lleuad yn Un chwarter oed y 3 Dydd, ar 1 y boreu
Llawn lleuad y degfed Dydd, ynghylch un or prydnawn
Tri chwarter oed y 18 Dydd, cyn 5 or nos
Newidio y 25 dydd ynghylch wyth o'r nos

D.	Dyddie wythn	dyddie gwyl a hynod	Symud arwydd.	o l.	h	c	h	m
1	Sul yr	Adfent	1 N y Traed	5	8	10	3	50
2	Dydd Llun	1 Grwst. Leo	yn y Traed	6	8	10	3	50
3	Mawrth	1 Llechid	4 N y Pen	☽	8	11	3	49
4	mercher	1 Eschol	ar Wyneb	1	8	11	3	49
5	Dydd Iou	Cawdra	10 N Gwddw	2	8	11	3	49
6	Gwener	Nicholas	yn y Gwddw.	3	8	11	3	49
7	Sadwrn	8 Cydyder	yn y Gwddw.	4	8	12	3	48
8	Sul yr 2	o Adfent	6 B ysgwydd	5	8	12	3	48
9	Dydd Llun	Joachim	Breich. Llaw	6	8	12	3	48
10	Mawrth	8 Ymddwyn mair	3 N Bronne	○	8	12	3	48
11	Mercher	y dydd byrraf	yn y Bronnau	1	8	12	3	48
12	Dydd Iou	Llywelyn	dwyfron	2	8	12	3	48
13	Gwener	Ffinan	3 B y cefen	3	8	12	3	48
14	Sadwrn	16 Misael	ar galon	4	8	12	3	48
15	Sul y 3	o Adfent	3 N y Bol	5	8	12	3	48
16	Dydd Llun	Anan. Asar	ar Perfedd	6	8	12	3	48
17	Mawrth	Tydecho	bol cyllaf	7	8	11	3	49
18	Mercher	11 Peris	4 B cluniau	☾	8	11	3	49
19	Dydd Iou	Namel	clunniau	1	8	11	3	49
20	Gwener	Amon	1 N Arphed	2	8	11	3	49
21	Sadwrn	Gwyl Thomas	yr Arphed	3	8	10	3	50
22	Sul y 5	o Adfent	6 N Mordd.	4	8	10	3	50
23	Dydd Llun	Victoria	Morddwyd	5	8	9	3	51
24	Mawrth	29 Tnomas o gaint	11 N Glinie	6	8	8	3	52
25	Mercher	Gwyl Natalic.	a Garrau	)(	8	7	3	53
26	Dydd Iou	Gwyl Stephen	11 N coesau	1	8	6	3	54
27	Gwener	Gwyl Ioan	esgeiriau	2	8	6	3	54
28	Sadwrn	Gwyl y Filfeibi-	11 N traed	3	8	5	3	55
29	Sul	Dafydd (on	yn y traed	4	8	4	3	56
30	Dydd llun	Silfester	11 N y pen	5	8	3	3	57
31	Mawrth,		ar wyneb	6	8	2	3	58

RHAGFYR, 1695.

1 Tŷ	♐	12	18	
⊕	♐	12	18	
☽ ☉	♐	14	0	
☿	♐	16	℞	
♄	♑	13	0	
2 Tŷ	♑	13	27	
3 tŷ	♓	3	29	
4 tŷ	♈	13	0	
5 tŷ	♉	5	38	
6 tŷ	♉	22	54	
☋	♊	6	0	
7 tŷ	♊	12	18	
8 tŷ	♋	13	27	
9 tŷ	♍	3	29	
♂	♍	5	0	
♃	♍	25	0	
10 tŷ	♎	13	0	
11 tŷ	♏	5	38	
♀	♏	17	0	
12 tŷ	♏	22	54	
☊	♐	6	0	

♄ yn grŷf	18
☽ yn grêf	16
♃ yn grŷf	11
♂ yn grŷf	6
☉ yn grŷf	3
♀ yn wan	3
☿ yn wan	3
⊕ yn grŷf	7

☽ a □ ♂ (♃
☽ ad ☌ ☿ . □
☿ a ☌ ☉
☉ ad □ ♃

YR Addurn hwn a osodais ar y diffŷg a fŷdd ar yr haul, *y 26* dŷdd o fis *Tachwedd*, ai ganol éf a fŷdd 5 munŷd cŷn 7 y boreu

Cryfder y planedau yn gyffredinol yn y ddau Addurn diweddaf ir unfferdd, ♄ yn grŷf 30, ♂ yn grŷf 27, ☽ yn grêf 26, ♃ yn grŷf 25, ☉ yn grŷf 10, ☿ yn wan 4, ♀ yn wan 15, ⊕ yn grŷf 16

Y diffŷg hwn (gan ei fôd yn arwŷdd y saethŷdd, ac yn y tŷ cyntaf or addurn) sŷ'n bygwth colledion am wartheg a chyffŷlau, a hynnŷ drwŷ rŷw ddoluriau, a fago arnŷnt. Ar diffŷg hwn hefŷd sŷ'n arwŷddo prinder ŷd a ffrwŷthŷdd y ddauar. A chan fôd ♃ yn llyfodraethu'r diffŷg, ac yn y *9* tŷ, mewn □ agef, ac a ☿ hefŷd. Hynnŷ sŷ'n dangos a newidir rhai o'r gwŷr eglwŷsig ar ustudsiaid, neu a bŷdd rhŷw drafferth ynghŷlch trefn yr eglwys: a hynny yn twyaf yn Yspaen, a phêth yn Lloeger ondodid. Y pethau hynny a ddigwyddant tua dechreu y Flwyddyn, *1696*

Y Tywŷdd a fŷdd oer iawn a rhewlŷd, niwliog a Barugog, hed odid o ddiwrnod claiar o ddechreu y mîs hwn iw ddiwedd, ac ondodid discŷn pêth eiraf ynghŷlch yr ail wŷthos a'r wŷthnos ddiweddaf o'r mîs hwn

Gan ddarfod i mi eusus draethu meddwl a thueddiad pôb un or Addurnau (yn neillduol) a osodais am y Flwŷddŷn hon. Rhof yma i chwi bytrach barnedigaeth am chwarterau'r Flwŷddŷn yn neillduol; ac yn ôl hynnŷ am y Flwŷddŷn ôll i'r unfferdd.

Cyffredinol farnedigaeth am y Flwyddyn, 1695.

Barnedigaeth Cyffredinol am y Chwarter cyntaf or Flwyddyn, 1695. *yr hwn sydd yn dechreu yr* 11 *dydd o fis Rhagfyr*, 1694. *Ac yn diweddu y* 10 *dydd o fis Mawrth*, 1695.

GAN fôd ♄ yn gryfa or holl blanedau y Chwarter yma, ac yn ♑. Hynny sy'n Arwyddo a bydd y Tywydd yn sych ac yn oer iawn; ar ddaiar yn gaeth, ac yn niweidio egin gauaf; ♂ hefyd sydd yn grayf iawn y chwarter yma, ac yn ♑ hefyd, ac yn gorllewinol; hynny sy'n dangos a bydd amser rhyfelgar, a chelanedd mawr ar wyr Jefaingc. Dychryndod a blin-fyd tua'r dwyrain, ac Awel Lemm oerllyd; ac afiachus, yn magu penddunnod cornwydol ar gyrph dynion. Hefyd gan fôd y ☽ yn Rheoli y Trydydd addurn am y chwarter hwn, ac yn ♋ mewn ☍ a ♂ a ♀. hynny sy'n dangos a bydd y tywydd yn oer iawn; ar gwynt yn dal yn amla yn y gogledd, ar bobl yn anesmwyth, ac yn drafferthus eu helynt

Y planedau sy'n Arwyddoccau Lloeger y chwarter ymma sy'n gryfion o dystiolaethau. 17

Y planedau sy'n arwyddoccau gelynnion Lloeger y chwarter ymma, sy'n gryfion o dystiolaethau 25

Barnedigaeth Cyffredinawl am yr ail chwarter o'r Flwyddyn, 1695 *yr hwn sydd yn dechreu y* 10 *dydd o fis* Mawrth; *ac yn diwedd'u yr* XI *dydd o fis* Mehefin

♄ Sydd gryfaf o'r holl blanedau y chwarter ymma, ac yn gogleddol: Hynny sy'n dangos a bydd y tywydd yn sych y rhan fynychaf y chwarter hwn; etto discyn ymbgafod o wlaw pan fo'r bobl heb ei ddisgwyl, ar awel a fydd rhysymmol iachus dros y chwarter hwn. Bydd yn amser helbulus

bulus i'r gwŷr mawr; amrŷw o rheini a fyddant yn *flin eu* helŷnt, a rhai o honŷnt mewn perŷgl om eu bywŷd, ac eraill am eu tiroedd. A bŷdd ymdrechu rhwng gwlâd ac *A*rglwŷdd, a'r bobl gyffredin hefŷd a fŷddant anfoddog, a llidiog y naill i'r llall. ♂ hefŷd ŷw'r ail am gryfder y chwarter ymma; hynnŷ sŷ'n arwŷddo a dygir bywŷd rhai gwŷr mawr, ac a bŷdd prinder ydau a ffrwŷth y ddaiar, mewn rhŷw wledŷdd, a blinfŷd i ddŷn ac anifail; llawer o bryfed gleifion a fagant, ac a fwŷtânt ffrwŷthŷdd y coed a'r ddaiar y chwarter ymma.

Y planedau sŷ'n arwŷddoccau Lloeger y chwarter hwn sŷ'n gryfion o dyftiolaethau 34

Y planedau sŷ'n arwŷddoccau gelynnion Lloeger y chwarter ymma, sŷ'n gryfion o dyftiolaethau 37

Barnedigaeth Cyffredinol am y trydŷdd Chwarter o'r Flwŷddŷn 1695 yr hwn sŷdd yn dechreu yr XI *dŷdd o fis mehefin, ac yn diweddu y* 12 *dŷdd o fis medi.*

♄ YW'r gryfaf o'r holl blanedau y chwarter hwn hefŷd; yn ♑, mewn gwrthrodiad, ac mewn gogleddol ledander; ac yn dwŷreinawl hefŷd: Hynnŷ sŷ'n arwŷddo a bŷdd yr amser yn parhau yn helbulus i'r gwŷr mawr, ac a bŷdd rhŷw ymryfusedd rhwng y gwyr mawr a'r gwŷr cyffredin; ac a bŷdd y gwŷr cyffredin hefŷd yn ymgeccru yn eu plîth eu hunain. Am y tywŷdd mae yn dangos a bŷdd ychydig wlaw ymbell waith. ♃ hefŷd sŷdd yn grŷf iawn y chwarter ymma, yn ♌ ac yn rhagflaenawl, mewn gogleddol ledander, ac yn Gorllewinol: Hynnŷ sŷ'n arwŷddo a bŷdd gwŷnt uchel weithieu, yn dadwreiddio coed, ac yn dinoethi tai mewn rhai mannau; a thua diwedd y chwarter hwn daw Pysychu ar Lawer o bobl; a bŷdd temhestlau o wŷnt a gwlaw a Gyrfiau mewn rhai mannau

Y planedau sŷ'n arwŷddaccau Lloeger y chwarter hwn, sŷ'n gryfion o dyftiolaethau 19

Y planedau sŷ'n arwŷddoccau gelynnion Lloeger y chwarter ymma, sŷ'n gryfion o dyftiolaethau 36

Barnedigaeth Cyffredinol am y pedwaredd chwarter (neu'r chwarter diweddaf) o'r Flwŷddŷn, 1695. yr hwn sŷdd yn dechreu y 12 *dŷdd o fis medi, ac yn diweddu yr* XI *dŷdd o fis Rhagfŷr*

☿

☿ YW'r a gryfaf yn y chwarter ymma, yn ♍, ac mewn gogleddol ledander, ac yn gorllewinol. Hynnŷ ſŷ'n arwŷddo a ceir gwlaw go fawr weithieu y chwarter ymma, ac a bŷdd y ddaiar yn hybu ar ddiwedd y Flwŷddŷn; ond bŷdd llawer yn glwŷfus eu llygaid, ac aml a meirw'r bobl mewn rhai mannau tua'r deheu; a bŷdd aml byffiau o wŷnt-uchel. ♂ hefŷd ſŷdd yn grŷf iawn y chwarter ymma, yn ♋ mewn gogleddol ledander, ac yn dwŷreinawl hefŷd: Hynnŷ ſŷ'n dangos a ceir Colledion mawr ar y môr y chwarter ymma drwŷ demhestlau o wŷnt mawr a drygcin; ac a bŷdd ymrafaelio mewn rhŷw Deŷrnas tua'r gorllewŷn neu gogledd; A dieddu llawer drethi trymmion a oſoder arnŷnt mewn ffordd newŷdd y chwarter ymma. Bŷdd doluriau yn aml mewn Rhai manau, ſef y crŷd poeth neu'r *Fſeaver*, a chaethiwed yn y ddwŷfron a'r gwddwf ar lawer: yr awel a fŷdd yn afiachus, ac eiſieu gwlaw yn fynŷch; yr anifeiliaid (yn enwedig y cyffylau) a fyddant feirw yn aml mewn rhŷw wledŷdd, ondodid yn *Scotland* a *Holand*. Y tywŷdd a fŷdd yn oer, ac yn achrethu dŷn ac anifail

Y planedau ſŷ'n arwŷddoccau Lloeger y chwarter ymma, ſŷ'n gryfion o dyſtiolaethau 106

Y planedau ſŷ'n arwŷddoccâu gelynion Lloeger y chwarter ymma, ſŷ'n gryfion o dyſtiolaethau 32

Barnedigaeth cyffredinol am y Flwŷddŷn oll i'r unffordd; a hynnŷ wrth gryſder y Planedau yn hollawl yn y 15 *addurnau a oſodais am y Flwŷddŷn*, 1695. *ſel a Canlŷn*

♄	y Blaned Sadwrn ſŷ'n grŷf o dyſtiolaethau	212
♂	y Blaned mawrth ſŷ'n grŷf o dyſtiolaethau	185
♃	y Blaned Jou ſŷ'n grŷf o dyſtiolaethau	11[illegible]
☽	y Lleuad ſŷ'n grêf o dyſtiolaethau	07[illegible]
♀	y Blaned Gwener ſŷ'n grêf o dyſtiolaethau	0[illegible]
☿	y Blaned mercher ſŷ'n grŷf o dyſtiolaethau	052
☉	yr Haul ſŷ'n wan o dyſtiolaethau	001
⊕	y Lwcran ſŷ'n grŷf o dyſtiolaethau	115
	Cryſder y cubl yw	820

Gan fôd ♄ a ♂ yn gryfaf ac yn drechaf o'r hôll blanedau y leni (drwŷ gyfrif y naill amſer gyda'r llall) mae hynnŷ yn

ar-

arwŷddo blwŷddŷn an happus; pôb mâth ar dywŷdd allan o'u hamser, sef bŷdd yn dwŷmŷn weithieu yn y gauaf neu'r gwanwŷn; ac yn oer yn fynŷch yn yr hâf a'r cynhauaf; a chan fôd ♄ yn ♑ trwŷ'r flwŷddŷn hon, ac mewn gwrthrediad o ganol Ebrill i ddechreu mis medi; mae hynnŷ hefŷd yn arwŷddo blwŷddŷn sŷch: Y gauaf a'r gwanwŷn a fŷdd yn sŷch ac yn oer y rhan fynychaf; ac weithieu yn dwŷmŷn neu glaiar dros-ben; yr hâf a'r Cynhauaf a fyddant yn sŷch, ac yn oer a chymylog y rhan fynychaf, a'r bobl yn aml yn gweiddi am fwŷ o wlaw; am o herwŷdd y sychder bŷdd prinder Porfa, a Gwair, a Hops hefŷd ondodid y Flwŷddŷn hon a'r nesaf; a hynnŷ a gwttoga'r enllŷn hefŷd. Rwi'n ofni na bŷdd yr ydau y leni mor ffrwŷthlawn a'r llynedd. Etto mae'r hên ddihareb yn dywedŷd na wnaeth sychder erioed ddrudaniaeth yn yr ynŷs hon; a gobeithio na bŷdd mor cymmaint prinder y leni a pheri drŷdaniaeth; oblegid fôd ♂ hefŷd Cŷn gryfed y leni, mae hynnŷ yn arwyddo (er bôd y tywŷdd yn sŷch ac yn oer y rhan fynychaf) a bŷdd weithieu yn wresog iawn hâf a Chynhauaf, a themhestlau o wŷnt uchel, a mêllt a thyranau mewn rhai manau, a chafodŷdd dwŷsion o wlaw â Chenllŷsg ymbell waith. A chan ystyried yr unrhŷw dystiolaethau ymhellach, maent yn bygwth blwŷddyn afiachus; llawer a fyddant gleifion o ddoluriau nychlud, a rhai o ddoluriau disymmwth. Nodwch y 27 dŷdd o fedi.

Y planedau sŷ'n arwŷddoccau Lloeger am y flwŷddŷn hon yn gyffredinol, sŷ'n gryfion o dystiolaethau 176

Y planedau sŷ'n arwŷddoccau gelynion Lloeger am y Flwŷddyn yn gyffredinol, sŷ'n gryfion o dystiolaethau 134

Yma gwelwch fôd y planedau sŷ'n arwŷddocau Lloeger y Leni yn gryfach (42 o dystiolaethau) na'r planedau sŷ'n arwŷddo gelynion Lloeger; ac wrth hynnŷ diameu a bŷdd llai colledion Lloeger y Leni na chólledion eu Gelynion, yn enwedig tua diwedd y Flwŷddyn

---

Peth o Newyddion y Flwyddyn, 1694.

OS ydŷch yn Cofio fel a dangosais yn fy Almmanac y llynedd fôd y Planedau oedd yn Arwŷddoccau Lloeger ŷchwar-

chwarter cyntaf ar trydŷdd o'r Flwŷddyn *1694*, yn gryfach na'r planedau oedd yn Arwŷddocau gelynnion Lloeger, a bôd hynnŷ yn arwŷddo a trecheu Lloeger eu gelynnion y chwarterau hynnŷ; ac yn uniawn fellu a digwŷddôdd, (y chwarter cyntaf y llynedd fel a daeth y newŷdd i Loeger) cymerodd gwŷr Lloeger (ar y môr) ynghŷlch *60*, o longau oedd yn myned ag ymborth ac arfau o *Ddenmark* i *ffraingc*

Ac yn y trydŷdd chwarter, (sef yn mîs, *Gorphenaf*) y llynedd, llosgodd gwŷr *Lloeger* ddwŷ o ddinasoedd mawr yn *ffraingc* (ar lan y môr) heb arbed na gwŷr, na gwragedd, na dim o'r Cyfoeth aneirif oedd ynddŷnt: Ac mae hynnŷ yn gwirio hefŷd yr hŷn a ysgrifennais y llynedd wrth fîs *Gorphenaf*, ac am y trydŷdd chwarter o'r Flwŷddyn

Ac fel a soniais yn mîs *Mai* y llynedd, a byddeu doluriau; fellu a bŷ yn ninas *Paris* yn *ffraingc* y mîs hwnw Dwymŷn am hynedd, (sef y Crŷd poeth neu'r hectick *Fjeaver*) y prŷd a bŷ farw o hono yno fwŷ na 2000. o bobl yn yr wŷthnos.

Yn mîs *Awst* y llynedd Carcharwŷd llawer (o mŷr mawr) yn Lloeger, am ymgyttuno i godi dég mîl o wŷr mewn arfau (fel a mae'r gair) yn erbŷd ein Brenin a'n Brenhines; Edrychwch môr gyttun ŷw hynny i'r hŷn a ysgrifenais wrth fîs *Gorphenaf* ac *Awst* a *Medi* y llynedd.

Ac yn mîs Ebrill y llynedd, ysgrifenais yn uniawn fel a digwŷddodd colledion ar y môr

Wrth yr amrŷw bethau hŷn a ddigwŷddasant fel a rhagfynegais; gellwch ddŷall a gellir Rhagweled rhŷw bêth wrth y Sêr

TYNGED BRYDAIN.

Gan ystyried fôd y bobl yn ewŷllysio Cael gwŷbod pa brŷd a ceir beddwch; ac yn disgwŷl oddiwrth eu sywedŷdd rŷw hŷnt o'r amser, er nad ŷw'n hysbŷs i nêb mor amser ond i Dduw ei hun: Etto os rhoiff Duw genad i'r Planedau i ddilŷn Cwrs eu natur, geill sywedŷdd roddi amcan Glew; a'm hamcan ineu a Gewch fel a Canlŷn

Diameu mae'r seren gynffonog fawr (a ymddangosodd yn y Flwŷddyn 1680) oedd yn arwŷddo digofaint Duw tuagat bechaduriaid y Bŷd; Oblegid yn fŷan ar ol ymddangosiad hono dechreuodd y rhyfel mawr rhwng y papistiaid ar Tyrkiaid

Tyrkiaid; yr hwn sŷdd yn parhau etto, ac yn debŷg i barhau saith o flynŷddoedd ymhellach

Ond am y rhyfel sŷdd rhwng *Lloeger* a *ffraingc*, nid y seren gynffonog a ymddangosodd yn y Flwŷddyn 1680. Oedd yn Arwŷddo hwn; ond y 3 ☌ a fŷ rhwng ♄ a ♃ (yn ♌ yn y blynyddoedd 1682, ac 1683) oedd yn rhagddangos y rhyfel hwn: hŷn sŷdd yn ddigon eglur iw ddŷall, oblegid yn sŷan arol y 3 □ a fŷant (yn y Flwŷddyn 1688) rhwng ♄ a ♃ Tarddodd y rhyfel yn y werddon, ac ar y môr rhwng *Lloeger* a *ffraingc*: Ac a barhâodd yn dôst dan Lyfodraeth y 3 ☍ a fŷ Rhwng ♄ a ♃ yn y blynyddoedd 1692, ac 1693

Yn mis *Awst* yn y Flwŷddyn hon 1695, mae △ rhwng ♄ a ♃. Diameu a bŷdd hynnŷ yn osgoi meddyliau'r gwŷr mawr i geisio heddwch tua diwedd yr hâf hwn; a hynny a hyba lawer o bobl dan obaith a cânt heddwch allan o law: Etto (gan fod ♃ yn bererin; a ♄ mewn gwrthrediad yr amser hwnw) Rwifi yn ofni na bŷdd mo'r cyflawn heddwch i *Loeger* etto

Drachefen yn y Flwŷddyn 1696 (yn mis Chwefror, ac yn mîs Gorphenaf) bŷdd △ drachefen rhwng ♄ a ♃. A hynnŷ a duedda feddyliau'r bobl drachefen i geisio heddwch yn y Flwŷddyn 1696. Ac amrŷw o negeswyr a yrir oddiwrth y naill frenin at y llall i geisio cyttundeb. Ond etto gan fod ♃ yn bererrin yn mîs chwefror 1696. A ♄ mewn gwrthrediad yn mîs *Gorphenaf* 1696. Rwŷfi yn ofni na thyccia gwneuthŷr heddwch yn y Flwŷddyn 1696 chwaith.

Oni chyttunir am haddwch cŷn mis *Awst* yn y Flwŷddyn 1697, na ddisgwiliwch mo'r heddwch, na son am dano dros ddwŷ flynedd ar ol hynny

Yn mis *Hydref* yn y Flwŷddyn 1699. Bydd ✱ Rhwng ♄ a ♃ a phob un or ddwŷ yn eu tai eu hunain, a ♃ yn grŷf ac yn chwŷrn ei chwimiad: Hynnŷ sŷ'n dangos (drwŷ genad Duw) a bŷdd heddwch rhwng *Lloeger* a'r holl fŷd yn y Flwŷddyn o oed Jesu 1700. Yr holl alluog dduw a'i Trefno yn gŷnt os gwêl ef yn ddâ.

ANNOGAU

GAN ystyried fôd llawer (mewn rhai manau) ynghymru yn methu Cael fy Almanaccau, a'm llyfrau eraill am arian weithieu;

...eu ; (a hynny o herwydd fod rhai o'r ... yn ... llyfgar i yru cymhelled a Llundain ... rhag ... id ynt ddyfod yn rhy ddiweddar iw dwylo o ... y ffordd. Ac o herwydd fod rhai siopwyr eraill ... heb gydnabyddiaeth ganddynt yn Llundain iw ... er mwyn i bob siopwr ac erail allu Cael fy Almanaccau ... llyfrau eraill yn nes attynt, ac yn barottoch ar bob amser ; ... lle eu gadel yn Llundain y Leni, mi a ddewisais iw gwerthu drostof y gwyr a henwaf isod ; sef

Mr. *Gabriel Rogers*, gwerthwr Llyfrau yn y mwythig.

Gwerthwyr Llyfrau *Caerlleon*, yn enwedig Mr. *H. Page*. Y gwyr hyn a'u derbyn oddiwrthiff i wasanaethu ... gwynedd neu gogledd Cymru.

Mr. *Samuel Rogers* o *Abergafeni* a'u derbyn y cyfryw oddiwrthif y *Leni* (fel a derbyniodd ef y llynedd) i wasanaethu deheubarth Cymru.

Rwyfi yn addaw i chwi a bydd fy Almanaccau a'm Llyfrau eraill bob amser iw Cael gan y gwyr a henwais ... yn ... o hyn allan, o ddigerth i mi ar ol hyn ... ei ddisgwyl eich rhybuddio o ... newidiad. Ac hyny dymunwn ar bawb o'r Cymry a ... na bydd dim o'm Halmanaccau, na'm llyfrau eraill yn Llundain ... werth y leni, nac un amser o hyn allan.

Heblaw'r Almanaccau, bydd ar werth gan Mr. *S. Rogers* yn *Abergafeni*, y llyfrau Cymraeg sy'n canlyn. Y Bibl. Llyfr gweddi gyffredin yn fawr. Llyfr y Resolusion. Ysgrifeth ar dragywyddolbed. Trysor i'r Cymry. Hyfforddwr cyfarwydd i'r nefoedd. Taith y Pererin. ... Cyfarwyddwr ... Grefydd gristionogol. Hanes y ffydd. ... Mr. ... Dillynyddiaeth. Cyfarwydd deb i'r anghyfarwydd. Cwyddorion y Grefydd Gristionogol. A ... dyrnad a ... mewn Duwioldeb. Ac amryw o lyfrau Saesnaeg a ...

Os bydd rhai o'r Almanaccau cymraeg heb werthu ... *rhyd...*, byddant yno ar werth gan Mr. *Tho. Milton*, yn ... street neu yn ei shop ef yn y ffair ; ond nid yn rhattach na ar y cyntaf.

Mae'r Papur yn brin, ac yn ddrud iawn yn Lloeger ; nid oes ... r Papur da iw gael am arian.

DIWEDD.

.eu; (a hynnŷ o herwŷdd fôd rhai o'r siopwŷr yn .. ..lyfgar i yru cymhelled a Llundain am danŷnt, rhag .. id 'ŷnt ddyfod yn rhŷ ddiweddar iw dwŷlo o herwŷdd h.. y ffordd. Ac o herwŷdd fôd rhai siopwŷr eraill ynghymr.. ..b gydnabyddiaeth ganddŷnt yn Llundain iw gyru iddŷ. Er mwŷn i bôb siopwr ac erail allu Cael fy Almanaccau a'm llyfrau eraill yn nés attŷnt, ac yn barottoch ar bob amser; llê eu gadel yn Llundain y Leni, mi a ddewisais iw gwarthu drostof y gwŷr a henwaf isod; sef

Mr. *Gabriel Rogers*, gwerthwr Llyfrau yn y mwŷthig.
Gwerthwŷr Llyfrau Caerlleon, yn enwedig Mr. *H. Page* Y gwŷr hŷn a'u derbŷn oddiwrthifi i wasanaethu siop.. ŷ gwŷnedd neu gogledd Cymru.

Mr. *Samuel Rogers* o *Abergafeni* a dderbŷn y cwbl oddiwrthif y *Leni* (fel a derbyniodd êf y llynedd) i wasanaethu deheubarth Cymru.

Rwifi yn addaw i chwi a bŷdd fy Almanaccau a'm *Llyfrau* eraill bob amser iw Cael gan y gwŷr a henwais yma yn .. ..om o hŷn allan, o ddieithr i mi ar ol hŷn (am rŷw achos na wŷf yn ei ddisgwŷl) eich rhybuddio o rŷw newidiad. Am hynny dymunwn ar bawb o'r Cymrŷ ddeall a chofio na bŷdd dim o'm Halmanaccau, na'm llyfrau eraill yn Llyndain ar werth y leni, nac an amser o hŷn allan.

HEblaw'r Almanaccau, bŷdd ar werth gan Mr. *S. Rogers* yn *Abergafeni*, y llyfrau Cymraeg sŷ'n canlŷn. Y Bibl. Llyfr gweddi gyffredin yn fawr. *Llyfr* y Resolusion. Ystyriaeth ar dragywyddolbed. Trysor i'r Cymrŷ. Hyfforddwr cyfarwŷdd i'r nefoedd. Taith y Pererin. Y cywir ddychwelwr. Y Grefŷdd gristionogol. Hanes y ffŷdd. *Ymadroddiod* hên Mr. *Dod*. Medrŷddyn y Difinyddiaeth. Cyfarwydd-deb i'r anghyfarwydd. Cwyddorion y Grefydd Gristionogol. A goelion o dyfiad a phalliad mewn Duwioldeb. Ac amryw lyfrau saesnaeg a lading.

Os bydd rhai o'r Almanaccau cymraeg heb werthu tan ffair *Brŷsto*, byddant yno ar werth gan Mr. *Tho. Milton*, yn cor.. street neu yn ei shop ef yn y ffair; ond nid yn rhattach na ar y cyntaf

Mae'r Papur yn brin, ac yn ddrud iawn yn Lloeger; *nid oes mo'r Papur dâ iw gael am arian,*

DIWEDD.